

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Disputatio 1. De Institutione, & Necessitate Sacramenti Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81978](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81978)

DISPUTATIO I.

DE INSTITUTIONE, ET NECESSITATE SACRAMENTI POENITENTIAE.

2. **C**ONstans est omnium catholicorum sententia, Christum Dominum ante mortem promississe, & aliquomodo inchoasse institutionem Sacramenti Poenitentiae. Ratio est, quia Matth. 18. dixit Apostolis: *quaecumque solveritis super terram, erunt soluta, & in Caelis; & quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligata, & in Caelis.* Quibus in verbis continetur promissio dandi Apostolis, eorumque successoribus potestatem ligandi, & solvendi. Sic in illis verbis Christi ad Petrum, Matth. 16. *Tibi dabo claves regni Caelorum*: continebatur vera promissio dandi Petro, ejusque successoribus supremam clavium potestatem, quam tunc non dedit, sed postea Jo: ult. quando dixit: *pasce oves meas.* Unde tunc Christus praecipue instituit Sacramentum Poenitentiae, quando Apostolis dedit completam potestatem absolvendi. Quando autem dedit radicalem, seu inchoatam, tunc dicitur quasi institutionem inchoasse. Cum autem in nocte cenae, quando Christus ordinavit Apostolos, contulerit illis characterem Sacerdotalem, qui est fundamentum potestatis absolvendi, & inchoatio potestatis completae, ea de causa dicitur, tunc inchoatam fuisse Sacramenti Poenitentiae institutionem; tunc vero praecipue Sacramentum istud institutum fuisse, quando postea dedit eis potestatem peccata remittendi. Sic modo in Ecclesia istae duae potestates sunt separabiles: etenim cum Episcopus dicit: *accipite potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia*: suscipitur actualis potestas consecrandi; cum vero postea dicit: *accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, &c.* suscipitur actualis potestas absolvendi. Caeterum quia per prima verba confertur character ordinis, qui non confertur novus per alia verba, sed tantum augetur, aut extenditur juxta varias sententias, ideo potestas radicalis traditur per prima, & completur per secunda verba. Quartus modus, quando Christus hanc potestatem absolvendi dedit, sive quan-

do praecipue Sacramentum Poenitentiae instituit.

SECTIO I.

De tempore institutionis, & necessitate Sacramenti Poenitentiae.

§. I.

ASsero primo: tunc praecipue instituit Christus Dominus Sacramentum Poenitentiae, quando post resurrectionem suam dixit Apostolis Jo: 20. *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Conclusio est de fide, & constat ex Tridentino sess. 14. cap. 1. dicente: *Dominus autem Sacramentum Poenitentiae tunc praecipue instituit, cum a mortuis excitatus insufflavit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Quo tam insigni facta, & verbis tam perspicuis potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post baptismum lapsos, Apostoli, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, universorum PP. consensus semper intellexit. Probatum facile primo et dictis num superiori. Tunc praecipue instituit Christus Sacramentum Poenitentiae, quando non modò radicalem, sed completam quidem potestatem dedit Apostolis, ejusque successoribus absolvendi a peccatis: sed quamvis in nocte cenae dederit potestatem radicalem; post resurrectionem suam dedit completam potestatem absolvendi a peccatis: ergo &c. Confirmatur: potestas, quam Apostoli, & eorumque successores acceperunt a Christo ad absolvendum a peccatis, erat judicialis, adeoque, & Sacramentum Poenitentiae institutum fuit per modum judicii: sic enim acceperunt potestatem judicandi in terra, ut judicium ratum haberetur in Caelo, ut

constat ex verbis Christi, & diximus cum SS. PP. num. 442. de virtute. Atqui nulum institui potest iudicium, si nulla ad sit potestas judicialis: ergo tunc præcipue instituit Christus istud Sacramentum, quando post resurrectionem suam dedit Apostolis, eorumque successoribus Jo: 20. eam potestatem judicialem.

4. Respondebis ex hæreticis: ex Christi verbis non inferri, Pœnitentiam esse Sacramentum: quia ab antiquis Ecclesiæ PP. non ita intellecta sunt, neque ab ipsis Pœnitentia Sacramentum vocatur. Contra tamen primò, quia hæc responsio magnam continet incertiam, & SS. PP. ignorantiam; August. enim in expositione psal. 146. verbum illud interpretans: *qui sanat contritos corde, & alligat contritiones eorum*: ita dissert: *quæ sunt ista alligamenta, nisi temporalia Sacramenta*: & in exemplum adducit Eucharistiam, & manus impositionem, quæ per presbyterum peccatores reconciliantur. Unde planè patet, ipsum loqui de Sacramento propriè dicto. Item Greg. Nyss. in lib. de vita Moysis sic habet: *Mossem per lapidem inundare aquis eremum fecit: quæ res, quantum, quale, que sit Pœnitentia Sacramentum, docet.*

5. Contra secundò PP. primorum Ecclesiæ sæculorum per exomologesim Sacramentum Pœnitentiæ intelligebant, sive signum sensibile remissivum peccati, vel ut ipsi dicebant, extinctivum gehennæ: ergo falsò, & imprudenter asserunt hæretici, Patres primorum Ecclesiæ sæculorum non vocasse Sacramentum, Pœnitentiam à Christo institutam. Probatur Antec. licet nomine exomologesim aliquando à PP. comprehendatur contritio, confessio, & simul satisfactio; aliquando sola sacramentalis confessio, nunquam tamen apud ipsos est huius nominis significatum sine sacramentali confessione, sive signo sensibili gratiæ, aut extinctivo gehennæ, ut constat ex Tertul. qui floruit circa annum 200. Hic enim, lib. de poen. agens de iis, qui à confessione ex pudore ac verecundia abhorrebant, ait: *Plerosque hoc opus, ut publicationem sui, aut suffugere, aut de die in diem differre præsumunt, pudoris magis memores, quam salutis.* Et circa finem libri: *Si de exomologesi retrāctas gehennam in corde considera, quam tibi exomologesi extinguit.* Tum & Origines,

qui floruit circa an. Christi 224. hom. 2. in Levit. ait: *Est adhuc septima, & dura per pœnitentiam remissio peccatorum, cum non erubescit Sacerdoti Domini indicare peccatum suum, in quo impletur, & illud, quod Apostolus dicit: Si quis infirmatur, docet presbyteros.* Quod etiam tradunt alii plurimi PP. infra citandi: ergo &c. Exinde.

6. Probatur secundò Conclusio contra omnes hæreses relatas num. 1. Signum sensibile collativum gratiæ à Christo Domino institutum est verum legis novæ Sacramentum: atqui Christus Dominus eo cap. 20. Joannis instituit signum sensibile collativum gratiæ: ergo & instituit verum legis novæ sacramentum; adeoque sacramentum pœnitentiæ est unum ex sacramentis verè à Christo Domino in lege nova institutis. Conf. tenet, & Maj. admittitur etiam ab hæreticis, cum sit ipsum constitutivum sacramenti ex num. 14. de sacramentis. Min. verò probatur. Potestas judicialis, quæ Judex reum juridicè absolvit, non exercetur, nisi per signum sensibile manifestativum remissionis, vi cuius, & Judex absolvit, & reus manet absolutus, ac proinde cum Christus hanc conferebat potestatem, verissimè constituebat signum illud sensibile: atqui signum illud sensibile erat collativum gratiæ, sive, quod idem est, remissivum peccati, cum peccata nunquam à Deo nisi per gratiæ infusionem remittantur: ergo &c. Confirmatur: verba Christi, utpotè sapientissimi Legislatōris, accipienda sunt in sensu proprio, quando nulla ratio in contrarium cogit, ut & ipsi hæretici fatentur ex Aug. citato n. 443. de virtute: atqui sensus propositus istorum verborum Christi significat signum sensibile à Christo institutum, quo Apostoli, eorumque successores per hanc potestatem verè peccata remittant, adeoque, & sunt verè constitutiva sacramenti pœnitentiæ, prout à Romana Ecclesia traditur, ergo &c. Mirum est in quot. & quantos dicendi modos argumenta ista hæreses arcas diviserint.

7. Respondent primò Montanistæ, & Novatiani: per illa verba non confetti potestatem Ecclesiæ ministris ad remittenda peccata, cum solus Deus peccata remittat. Ratio eorum est, quia nunquam ab Ecclesia Dei, aut SS. PP. in sensu nostro intelle-

At

ita fuerunt ea verba. Cæterum ex dictis facile apparet, quàm debilis sit ista responsio, & quàm ingens mendacium contineat. Quapropter contra primò: licet Deus sit causa principalis peccatorum remissiva, & sacerdotes hoc sacramentum conficientes sint causa minùs principalis, utpotè non suo, sed nomine Christi, & ut Christi Ministri operantes; attamen per potestatem à Christo acceptam verè peccata remittunt: non enim dicit Christus: *accipite spiritum sanctum, quorum remisero peccata sed quorum peccata remiseritis*; ergo &c. Contra secundò: ex istis verbis inferunt SS. PP. peccata declaranda esse Ecclesiæ Ministris, ut ea remittant, ne claves Ecclesiæ Dei ipsis frustra collatæ sint. Sic Aug. lib. 30. homiliarum hom. 49. *Agite poenitentiam, qualis agitur in Ecclesia: nemo dicat sibi, occultè ago, apud Deum ago, novit Deus, qui mihi ignoscit, quia in corde ago: ergo sine causa dictum est: quæ solveritis in terra, soluta erunt in Cælo: ergo sine causa sunt claves data Ecclesiæ Dei: frustramus Evangelium Dei, frustramus verba Christi*; ergo &c.

Respondent secundò Andiani, & Mesaliani: Christum per ea verba non instituisse sacramentum, quale ministratur in Ecclesia Dei, cum non dederit potestatem, ut poenitentibus imponerentur poenitentia, & satisfactiones, uti imponuntur, sed solum ad purè remittenda peccata. Contra tamen primò: Per illa verba dedit Christus Apostolis potestatem judicalem, ut constat ex SS. PP. cit. num. 3. sive potestatem clavium, ut constat ex ipsis verbis Christi, & expressè habet Aug. cit. num. superiori: atqui Judex non solum habet potestatem ad peccata utcumque remittenda, sed etiam ad imponendam mulctam, & satisfactionem: ergo per eam potestatem à Christo collatam, acceperunt Apostoli, & Ecclesiæ Ministri potestatem ad imponendam mulctam, & satisfactionem. Contra secundò, quia ejusmodi potestas adeò clarè includitur in ea potestate judiciali à Christo Domino collata, ut nullum sit Ecclesiæ catholicæ œcumenicum Concilium, quod eam non definierit, quoties sese obtulit occasio. Sic Laodicenum circiter quartum sæculum Can. 2. dixit. *His, qui diversorum peccatorum lapsus incurrunt, & instant orationi, confessioni,*

& poenitentia pro qualitate peccati stupus poenitentia tribuendum est: ergo &c. Vide alia plura Conc. à num. 12.

Respondent tertio Wicleffus, & Erasmus; confessionem (qualem docet Ecclesia Romana) non esse sacramentale: Ratio eorum est, quia non est de jure divino, sed de Summi Pontificis institutione. Contra tamen primò, quia tale ingens mendacium ab hæreticis solum potuit confingi: Pontifex enim, aut Ecclesia nequit sacramenta instituire, neque circa substantiam aliquid immutare, ut Ecclesia Dei semper constantissimè tenuit, & docet Trid. sess. 21. cap. 2. ut diximus num. 38. de sacram. neque dare valet potestatem homini ad remittenda peccata, quam Christus non dedit. Christus autem eam dare potuit, & dedit, ut constat ex num. 3. ergo confessio sacramentalis, qualis fit in Ecclesia Dei, non quidem à Romano Pontifice, sed à Christo Domino habet institutionem. Contra secundò: Confessio sacramentalis, qualis fit in Ecclesia Dei, ab eo habet institutionem, à quo Ecclesia habet potestatem clavium à Summo Pontifice, sed à Christo Domino, aliter qui virtute sua frustraret potestatem clavium, non frustraret verba Christi, sed verba Pontificis contra expressam Augustini doctrinam traditam num. 7. ergo. Contra tertio, quia nullus est assignatus Romanus Pontifex, neque ipsius verba, ex quibus, vel apparenter confingi possit sacramentalis confessionis institutio: assignantur autem, & clarissimè Jo. 20. verba Christi Domini, ex quibus habetur talis institutio: ergo &c.

Respondent quartò Lutherus, & Calvinus: confessionem, qualem docet Ecclesia Romana, non esse à Christo institutam, quia Christus, inquit Lutherus, non exegit, quod singula peccata sacerdotibus manifestarentur, sive quia, ut inquit Calvinus, talis confessio non præcepit, sed liberam seculatè fidelibus reliquit, ut qui sua peccata lethalia vellent confiteri, possent; qui autem nollent, possent etiam licitè confessionem peccatorum suorum, aut omnium, aut aliquorum pro libito omittere: ad eum modum, quo instituit ordinem, & matrimonium, ut possent, qui vellent ea sacramenta suscipere: qui autem nollent, possent licet illa omittere. Contra tamen, quia

hæc responsio solum tradi potest ex spiritu hereticali, & malitia se perdendi, aliosque decipiendi, cum manifestè pugnet contra veritatem Scripturæ, Conciliorum, & PP. juxta communem totius universalis, & antiquæ Ecclesiæ intelligentiam: ergo &c. Cæterum ut hoc meridiana luce clarius appareat.

§. II.

41. Affero secundò contra Lutherum, & Calvinum: jure divino obligantur fideles ad poenitentiam Sacramentalem. Probat-
 42. tur primò ex Scriptura. Licet enim privati possint componere lites, quas habent cum aliis privatis, quin recurrere velint ad judices à principe constitutos; attamen lites, quas habent cum principe, non possunt componere, nolendo recurrere ad judices constitutos à principe ad tales lites componendas, modo, quo princeps recursum exigit, sive in re, sive in voto: atqui Sacerdotes constituti sunt à Deo judices ad solvendum, vel ligandum peccata, quibus homines rei sunt apud Deum, ut constat à n. 3. ita ut nunquam Deus velit fidelium peccata remittere sine recursum vel in re, vel in voto ad eos judices: ergo &c. Probat-
 43. tur Min. ex una parte Deus justificationem promissit verè contritis, sive Deum super omnia diligentibus ex num. 350. de virtute; ex altera verò parte voluit omnia peccata ad judices ab ipso constitutos deferri ex num. 3. adeoque qui per contritionem justificatur, obligatus manet ad subi-
 44. cienda iis judicibus ea peccata, sicque contritio dicitur votum poenitentiae; sed in hoc stat doctrina Ecclesiæ Catholicæ, quod peccata non remittantur sine poenitenti vel in re vel in voto; adeoque, & quod fideles obligati sint ad Sacramentum poenitentiae modo dicto: ergo &c. Confirm. ex Basilio, qui floruit circa ann. 360. in regulis brevioribus reg. 228. dicente: *nece-*
 45. *sario iis peccata aperiri debent, quibus cre-*
 46. *dita est dispensatio regni celestis;* tum ex Ambr. qui floruit circa annum 364. lib. 2. de poen. cap. 6. dicente: *Si vis justificari, fa-*
 47. *tere delictum tuum: solvit enim criminum*
 48. *nexus verecunda confessio peccatorum:* Quod autem Ambrosius confessiones sa-
 49. *cramentales* audire solitus fuerit, habetur in ejus vita scripta à Paulino his verbis:
 50. *Quotiescumque illi aliquis ob percipien-*
 51. *R. P. Gormaz Theolog. Tom. II.*

dam poenitentiam lapsos suos confessus fuis-
set, ita flebat, ut illum flere compelleret:
 ergo ex SS. PP. primorum sæculorum, jux-
 ta Scripturæ doctrinam, fidelis, qui vult ju-
 stificari, obligationem habet confitendi; adeoque sine Sacramento poenitentiae, vel in re, vel in voto non obtinetur justificatio. Vide Sozomenum num. 15.

Probatur secundò Institutio divina sa-
 52. *cramentalis confessionis* nunquam fuit ab Apostolis prædicata, ut libera neque ab Ec-
 53. *clesia Dei* fuit unquam, ut libera reputata, sed ut necessaria pro fidelibus; qui habent peccata mortalia. Sic in Concilio Carthagenensi III. antè 100. annos, Can. 3. præcipitur Episcopis: *ut poenitentibus se-*
 54. *cundum peccatorum differentiam, Episcopi*
 55. *arbitrio, poenitentiae tempora decernantur* eo enim tempore non conferebatur juris-
 56. *dictio Presbyteris, nisi absente Episcopo, &*
 57. *urgente necessitate, ut habet ibi Can. 32.*
 58. *Ut Presbyter in consulto Episcopo non recon-*
 59. *ciliet poenitentem, nisi absente Episcopo, &*
 60. *necessitate cogente.* Unde ibi clarè agitur de potestate Ministri ad poenitentiam de-
 61. *terminandam;* de libertate autem poeni-
 62. *tentis ad confitendum, vel non confiten-*
 63. *dum sua peccata;* nulla fit mentio; sed omnino supponitur ex vi poenitentiae obli-
 64. *gatio, ita ut Concilium Cabilonense pri-*
 65. *imum circa annum 800. Can. 32. incre-*
 66. *pet eos, qui non plenè confitentur peccata*
 67. *sua Sacerdotibus, simulque præcipiat, ut*
 68. *solerti indagatione omnia peccata ex fragi-*
 69. *litate animæ, & corporis commissa inqu-*
 70. *rantur:* atqui si fideles non tenerentur
 71. *confiteri peccata sua, nulla illis esset obli-*
 72. *gatio adeò accuratè examinandi, & inqu-*
 73. *rendi sua peccata;* ut ea confiterentur, neque esset potestas in Ministris ad obli-
 74. *gandum ad talem accuratam confessio-*
 75. *nem, & ad suscipiendam poenitentiam pro*
 76. *eorum peccatis:* ergo &c.

Probatur tertio: Et explicatur ulterius
 77. hæc ratio fundamentalis: obligatio, quam
 78. ex vi hujus Sacramenti institutionis habent
 79. fideles, optimè colligitur ex constanti, &
 80. immemorabili totius Ecclesiæ usu: sed ex
 81. illo peccatores fideles accedunt ad hoc Sa-
 82. *cramentum ex obligatione, & alligatione*
 83. *à Christo imposita:* ergo &c. Probat-
 84. *Min. Ab initio Ecclesiæ, per singula anti-*
 85. *qua sæcula, constat, peccatores fideles ac-*
 86. *cessisse ad hoc Sacramentum;* nullibi ati-
 87. *terit*

tem fit vel minima mentio de eo, quod obligati non essent ad confessionem; imò contrarium constat ex Oecumenicis antiquis Conciliis, obligationem hanc supponentibus, eamque ad nos, tanquam fide certam, transmittentibus, ex Laodicensi cit. num. 8. ex sexta Syn. sive Trullanâ cit. n. 442. de vtr. omnibusque aliis Ecclesiæ Græcæ Conciliis, ut ex eo manifestè patet, quod in Concilio Florentino, ubi plura capita à PP. Latinis contra Græcos objecta fuere, nulla circa hanc obligationem lis oborta fuerit inter Ecclesiam Græcam, & Latinam. Quinimò Hieremias Patriarcha Constantinopolitanus in censura confessionis Augustanæ cap. 11. increpavit Lutheranos dicentes, non esse necessarium omnia peccata per singulas species confiteri, adeoque Ecclesia Orientalis semper ab initio eam obligationem agnovit. Pariter Ecclesia Occidentalis, ut constat ex Conc. III. Carthagi cit. nu. superiori, ex Turonensi circa ann. 800. ex Montguntino sub Rabano Archiepiscopo, & Wormacensi eodem sæculo congregatis idemque præscribunt generalia Concilia, Lateranense sub Innocentio III. capit. 21. anno 1225. Constantiense sess. 8. Florentinum in decreto Eugenii IV. & Trid. sess. 14. sed obligatio, quæ ab universa Ecclesia agnoscitur jure divino recepta, quamque Concilia provincialia supponunt, & generalia Concilia definiunt, ut divino jure præceptam, talis est, ut non sit liberum fidelibus, eam pro libito suo adimplere, vel non adimplere: ergo &c.

24. Respondebis ex Calvino: pœnitentiam esse verum Sacramentum, sive signum sensibile collativum gratiæ, aut remissivum peccati; cœterum non distingui à baptismo, sed esse ipsum Baptisma solâ apprehensione, fide, & memoriâ repetitum. Contra tamen primò. Si Sacramentum Pœnitentiæ esset ipsum Sacramentum Baptismi, solâ memoriâ fide & apprehensione repetitum, sicut adulti non tenentur fateri peccata sua ad suscipiendum Baptisma; ita neque tenerentur confiteri ad suscipiendū Sacramentum pœnitentiæ; sed hoc expressè est contra scripturam, & SS. PP. citatos num. 11. ergo &c. Contra secundò: Christus dedit Apostolis, eorumque successoribus potestatem retinendi peccata, ut constat ex scriptura, & PP. à num. 3. atqui non dedisset

potestatem ad retinenda peccata, si Sacramentum pœnitentiæ esset ipsum Sacramentum baptismi solâ apprehensione, fide & memoriâ repetitum, cum non dederit eis potestatem, quâ facerent, ut baptizati, vel non essent baptizati, vel non haberent apprehensionem, fidem & memoriâ, ut crederent, ipsis per baptismum remissa fuisse peccata: ergo &c. Contra tertio: Nulla ratio patitur, ut Deus facilius ignoscat iis, qui scilicet enter post fidem, & baptismum peccaverunt, quam iis, qui antequam essent domesticis fidei, deliquerunt: atqui ex data responsione id fieret, cum facilius sit cogitare de Baptismo, quam illum suscipere: ergo &c.

Contra quarto: Quia SS. PP. de baptismo, & de pœnitentia, ut de Sacramentis omnino dissimiliter loquuntur: Sic Chrysostomus lib. 3. de Sacerdotio: *Non solum Sacerdotes regenerant, sed etiam condonandorum peccatorum obtinent potestatem.* Cyrillus Alexan. lib. 12. in Jo. cap. 56. *Duobus modis Dei spiritus pleni, vel afflati homines peccata remittunt, ac remittunt, vel cum dignis admittunt ad baptismum, ac indignos excludunt, vel cum illa Ecclesia peccantes corripunt, ac penitentibus ignoscunt.* Item Ambr. lib. 1. de pœn. cap. 7. de potestate remittendi peccata, dicens: *non interest, utrum per pœnitentiam, an per lavacrum hoc jus sibi datum vendicent Sacerdotes: idem in utroque mysterio est.* Sozomenus lib. 7. hist. cap. 16. *Pœnitentibus, quamvis frequenter deliquissent, veniam dare, Deus jussit, & ad impetrandam veniam confiteri peccata necesse est: ergo &c.* Exinde Trid. sess. 14. cap. 2. definit, Sacramentum pœnitentiæ distingui à Sacramento Baptismi ratione materiæ, & formæ, qua in utroque diversa sunt, & ratione fructûs, qui in Baptismo est regeneratio, adeoque, & plena peccatorum remissio, quo ad culpam, & penam, ad quem fructum per pœnitentiam sine magnis nostris fletibus, & laboribus, divina id exigente justitia, perveniri nequaquam possumus, ut merito quidam pœnitentia laboriosus quidam baptismus à SS. PP. dictus fuerit: est autem hoc Sacramentum pœnitentiæ lapsis post baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse baptismus: Ex quo, & catholica veritas definita, & anathematizati manent errores hæreticorum.

2. III.

16 **A** Sfero tertio: non solum obligantur fideles ad confessionem Sacramentalem utrumque faciendam, sed etiam ad omnia, & singula peccata à tempore Baptismi commissi in confessione explicanda. Probatur primo ex sacra Scriptura; ex qua universalis Ecclesia, omnia, & singula lethalia clavibus subicienda esse cognovit: etenim Act. 19. dicitur: *multi credentium veniebant confitentes, & annunciantes actus suos*: ibi enim agitur de fidelibus, qui dicebantur credentes: sed isti confitebantur peccata sua in particulari, quæ Lucas vocat actus suos, non quidem soli Deo, sed Paulo ministro Christi instituto, ad quem accedebant; ergo &c. Confirmatur primo ex Paulo 2. ad Cor. 5. de se, aliisque hujus Sacramenti ministris dicente: *Dedit nobis Ministerium reconciliationis: & posuit in nobis verbum reconciliationis: pro Christo ergo legatione fungimur*: ubi adeo clarè loquitur de potestate clavium, ut neque ipse Clavinus negare audeat lib. 1. instit. cap. 1. atqui legatis à Rege missis non licet pro arbitrio suo inauditos absolvere, sed oportet, ut peccata agnoscant, salutarèquè imponant satisfactionem juxta Regis præscriptum; at cujus præscripti adimplerent, ut ex num. superiori constat, opus est in nostro casu, ut pœnitentes de singulis peccatis se accuset: ergo &c.

17. Confirmatur secundo ex prima Jo. 1. *Si confiteamur peccata nostra, fidelis est, & justus, ut remittat nobis peccata nostra*: ibi enim non agitur de confessione soli Deo facta, sed ipsius ministris, ut indicant illa verba fidelis, & justus, quæ referuntur ad promissionem Christi suis ministris factam Jo. 20. neque agitur de confessione peccatorum in communi, sed in particulari, aliter non diceret: si confiteamur peccata nostra, sed si confiteamur, nos esse peccatores; ergo &c. Confirmatur tertio ex Jacobi 5. *Confitemini alterutrum peccata vestra*: ibi enim agit de confessione juxta doctrinam scripturæ, ut optimè notavit Beda in expositione hujus loci, Hugo à S. Victore lib. 2. de Sac. pag. 14. cap. 1. quasi diceretur: *O vos, qui absolutione indigeris, confitemini illis, qui potestatem*

R. P. Germanæ Theolog. Tom. II.

habent absolvendi: atqui confessio juxta doctrinam scripturæ debet esse de singulis peccatis: ergo &c. Quapropter locum istum intelligunt de confessione Sacerdotibus faciendâ ex secundo sæculo Origenes hom. 2. in Levit. ex quarto sæculo Chrysostomus lib. 6. de Sacerdotio, & August. lib. 50. homil. hom. 12. ex quo hanc veritatem Conclusionis nostræ definierunt Concilia generalia citata num. 13.

18. Probatur secundo Conclusio à primis Ecclesiæ sæculis ex SS. PP. quos admittunt hæretici: Irenæus enim Apostolorum discipulus, qui floruit circa ann. Dom. 160. lib. 1. cap. 9. loquens de quibusdam sceminis, quas Marcus hæreticus circumvenerat, ait: *Hæ sapissimè converse ad Ecclesiam Dei, confesse sunt*, ibique de una ex illis addit: *cum magno labore eam fratres convertissent, omne tempus exomologesi consumavit plangens*. Idem in secundo sæculo docent Tertull. & Origenes num. 5. citati. Sic etiam Cyprianus, qui floruit circa ann. 226. ser. 5. de lapsis ait: *Denique quando, & fide majore, & timore meliore sunt, qui quamvis nullo sacrificii, aut libelli facinore obstricti, quia tamen de hoc, vel cogitaverunt hoc ipsum, apud Sacerdotem Dei dolenter, & simpliciter confitentes, exomologesim faciunt*. Idem docet in tertio sæculo Lactantius lib. 4. divinarum institut. cap. 17. & Basilii cit. num. 11. Denique in quarto sæculo Chrysostomus homil. 13. in Gen. Hieron. ad cap. 16. Matth. & August. cit. num. 4. & 7. qui homil. 12. ejus libri docet, confessionem peccatorum à Deo esse præceptam, quam explicat Sanctus Petrus Damian. ser. de S. Andrea dicens: *Quartus gradus est confessio oris, hæc purè faciendâ est, quia non est pars peccatorum dicenda, & altera retinenda*, ubi loquens de confessario hæc habet: *Videat ne unquam de his, quæ de signaculo confessionis accepit, aliquam faciat mentionem*: ergo ante Concilia, & decreta Pontificum usus confessionis singulorum peccatorum ex præcepto, & jure divino agnitus est in Ecclesia, adeoque non fuit humano jure introductus. Vide alia SS. PP. testimonia apud Bellarm. toto lib. 1. de pœnitentiâ.

***

Tee 2

SEC.

S E C T I O II.

Illationes doctrinae moralis.

§. I.

19. **F**it primò contra Lutherum, & Calvinum; verba absolutionis Sacramentalis non esse concinatoria ad excitandam fidem poenitentis; quia ipsi peccata remittantur, sed esse verè judicialia, & peccatorum remissiva: Ratio est, quia Christus non instituit hoc Sacramentum, ut poenitens sibi peccata remittat; sed ut Sacerdos ea verè remittat, quando conficit istud Sacramentum, ut manifestè constat ex ipsis Christi verbis num. 3. 11. & 14. Neque Christus instituit actum fidei in Sacramentum, sed contritionem, confessionem, & satisfactionem, ut infra dicemus, & constat ex num. 110. de Sacram. vide ibi à num. 63. Fit secundò: ex jure divino teneri omnes fideles baptizatos, postquam rationis usum attigerint, confiteri omnia sua peccata mortalia post baptismum, aut in susceptione Baptismi commissa: Ratio est, quia hoc Sacramentum institutum est ad remissionem peccatorum mortalium, quæ ab homine Christiano committuntur, ut deferantur ad iudices à Christo institutos, ut constat à n. 11. atqui homo, & post baptismum, & in instanti baptismi jam est Christianus: ergo jure divino tenetur confiteri omnia sua peccata mortalia, vel post Baptismum, vel in instanti Baptismi commissa. Quapropter cum Trid. dicit. sess. 14. cap. 5. *Hoc Sacramentum esse necessarium lapsis post Baptismum*, ly *post* intelligitur negativè, sicuti quando dicimus, hominem non esse capacem peccandi, nisi post usum rationis, ly *post* sumitur negativè, negando tempus præcedens ad usum rationis: cum etiam in ipso instanti usus rationis sit capax peccandi ex num. 39. de Baptismo.

20. Fit tertio: ex jure divino teneri per se fideles ad confitenda peccata sua mortalia, saltem in articulo mortis: Ratio est, quia præceptum divinum confessionis per se aliquando obligat; si autem aliquando, maxime in articulo mortis. Per articulum, aut periculum mortis intelligitur, ne dum gravis morbus, sed & navigatio pe-

riculosa, vel proelium, aut quæcumque alia occasio, in qua moraliter mors imminet. Ratione hujus præcepti Pius V. ann. 1566. renovavit prohibitionem latam in cap. *Cum infirmitas*, de poenitentis, & remissionibus factam medicis, ne curarent infirmos, quin monuerint eos prius de confessione faciendâ, ibique addit Pius V. ne medici ultra tertium diem viscent ægrum, nisi de illius confessione sibi constet per fidem confessorii in scriptis datam, & ut ante gradum doctoratus exigatur ab eis juramentum hanc consuetudinem servandi, quod ita sit. Hoc autem non de omni ægritudine; sed de morbo gravi, vel de quo prudenter judicat medicus in principio, periculum morale esse, ne grave sit, intelligendum esse, censet communis sententia Theologorum.

Circa hoc autem præceptum Eximius Doctor disp. 35. sect. 3. num. 5. hæc valde notanda habet: Secundò est notandum hoc authores docere, satisfacere medicum huic obligationi, admonendo, & inducendo infirmum, non tamen teneri illum deferere, si confiteri nolit, quia hoc videtur repugnare charitati, quod quidem juxta antiquum jus non habet difficultatem. Tamen Pius V. videtur amplius præcipere, & hanc imponere veluti justam poenam ei, qui in illo articulo confiteri non vult. Quia tamen videtur hæc lex sic exposita valde rigida (hoc enim modo constituitur proximus in gravi periculo corporis, & animæ) ideo videtur leniendâ: nam si non imminet probabile periculum, potest, & fortè debet medicus abstinere à curatione ejus, si nolit hanc legem observare; si tamen probabile mortis periculum sit, si illum deferat, & tamen æget pertinax sit, non credo teneri, nec debere medicum illum deferere, quia non credo, hanc fuisse mentem Papæ, neque legem cum hoc rigore receptam esse. Tertiò addit Cajetanus, & alii, satisfacere medicum, si admoneat infirmum, vel per se, vel per eos, qui ejus curam gerunt, si sint fide digni, & timorati, & hanc credo esse communem consuetudinem, juxta quam jam non servatur, ut medicus exigat fidem confessorii in scriptis. Unde juxta hanc consuetudinem erit interpretandum juramentum servandi hanc legem, scilicet prout usu recepta est, & obligat.

figat: cum enim hæc lex positiva sit, non est dubium, quin in totum, vel in partem potuerit consuetudine abrogari, ut Cajet. & alii dicunt.

22. Eodem præcepto divino mulier, quæ primâ vice paritura est, aut quæ jam peperit cum periculo vitæ, tenetur ad confessionem; sicuti & condemnatus ad mortem, & ægrotus, qui in diuturno morbi periculo peccavit post confessionem factam: licet enim non teneatur de novo Evcharistiam sumere, quam antea sumpsit (quia non est medium ad salutem absolute necessarium) tenetur autem confiteri iterum. An autem extra periculum mortis, & independentem ab Ecclesiæ determinatione teneatur aliquis per se de jure divino confiteri peccata? negant D. Thom. & Scotus in quartum dist. 17. art. 4. Alii verò probabilius cum Bonav. sentiunt, quod si Ecclesia non determinasset præceptum confessionis ad singulos annos, non exinde differri posset usque ad mortem, sed debere adimpleri intra tempus, quod juxta prudentium judicium destinandum esset: ne longa appareret mora, omisso adimplentionis talis præcepti: sic ante ultimam determinationem Ecclesiæ, præceptum diligendi Deum super omnia ita obligat, ut non possit ultra quinquennium differri ex Innoc. XI. num. 284. de virt. sed de his latius in disp. de præcepto poen.

23. Fit quartò: præceptum divinum de confessione aliquando etiam per accidens obligare, nimirum quando aliquis intendit id, ad quod jure divino necessaria est confessio. Sic qui conscius peccati mortalis Evcharistiam sumere intendit, tenetur jure divino ad confessionem, pro eo quidem casu, dum adest copia confessarii, non sufficit contritio; Concil. enim Trid. sess. 13. cap. 7. definit, hanc necessitatem confessionis esse de jure divino ex verbis Apostoli 1. Cor. 11. dicentis: *Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat*, ut constet ex num. 368. de virtute. Ad susceptionem autem aliorum Sacramentorum vivorum non requiritur confessio, sed sufficit perfecta contritio, cum nullum sit præceptum divinum, aut Ecclesiasticum de confessione pro eo casu. Unde Trid. sess. 24. cap. 1. de Reform. matrimonii hortatur quidem conjuges, ut con-

stentur peccata, antequam contrahant, non tamen præcipit. Quod, si urgente necessitate Sacerdos absque confessione celebraverit cum solâ contritione, tenetur post celebrationem, quamprimum confiteri, id est primâ, quæ haberi possit, copia confessarii. Hoc autem præceptum non est divinum, sed tantum Ecclesiasticum latum in Concil. Trid. ea sess. 13. c. 7.

Quapropter laici, qui accesserunt ad Altare sumpturi Evcharistiam, & recordantur alicujus peccati mortalis, quod ob scandalum non possunt confiteri ante communionem, non tenentur post illam citius confiteri peccatum; quia Concilium obligat tantum Sacerdotes; & leges rigore extendi non debent. Cæterum quia præceptum confitendi ad suscipiendam Evcharistiam ordinatur ad dignam Evcharistiæ sumptionem, adeoque ad illum actum virtutis perfecte constituendum; exinde qui sine confessione indignè accederet ad Evcharistiam, quando aliud non teneretur confiteri, non committeret duo peccata, unum nempe contra præceptum confessionis, & alterum contra præceptum suscipiendi dignè Evcharistiam, sed unum tantum peccatum committeret: sicut & ille, qui non jejunus Evcharistiam susciperet; ut habet communis sententia cum Exim. Doctore. Ratio est; quia transgressio præceptorum, quæ ad unum eundem finem tendunt, est unum solum peccatum: Sic quando aliquis in die vigiliæ simul, & Quadragesimæ jejunium frangit, non committit duo, sed unum peccatum, cum duo illa præcepta tendant ad eundem finem macerationis corporis.

Si verò præcepta ad diversum finem tendant, tunc peccata diversa sunt: sic qui die Quadragesimæ vovet jejunium, illudque frangit, duo peccata committit; unum quidem contra jejunium, sive honestatem macerationis corporis, ad quod tendit Ecclesiæ præceptum; alterum verò contra religionem, ad quod respicit votum. Sic enim præcepta annuæ confessionis, & annuæ communionis, cum respiciant diversos fines, ut constabit à num. 31: per eorum transgressionem committuntur duo peccata. Unde qui excusatus est à communione, non exinde manet deobligatus à confessione. Quapropter

Ttt i 3

pueri,

pueri, qui mortaliter peccavere, tenentur ad confessionem; quamvis non teneantur adhuc eo tempore ad communionem. Qua de causa Trid. sess. 14. can. 8. anathematizat eos, qui dixerint, ad confessionem Sacramentalem, *non teneri omnes, & singulos utriusque sexus Christi fideles juxta magni Concilii Lateranensis constitutionem semel in anno*: ubi loquitur independenter à præcepto Eucharistiæ; cuius nulla ibi fit mentio. Neque adimplentur, hæc præcepta per confessionem, & communionem sacrilegas. Qua de causa Alex. VII. damnavit 14. proposit. quæ sic habeat: *Qui facit confessionem voluntarie nullam, satisfacit præcepto Ecclesiæ.* Et Innoc. XI. damnavit 55. quæ sic habebat: *Præcepto communis annua satisfit per sacrilegam Domini manducationem.*

§. II.

26.

Fit quintò cum communi Doctorum: Ecclesiam habere à Christo Domino potestatem determinandi tempus, pro quo obliget divinum præceptum de confessione ante articulum mortis. Ratio est, quia Ecclesia habet potestatem iudicandi de peccatis, ut constat à num. 3. ergo habet potestatem determinandi tempus, in quo fieri debeat tale iudicium: cum tale tempus expressè à Christo Domino determinatum non sit: Eaque de causa semper visum est, factam esse ab Ecclesia talem determinationem: ideòque sentiunt gravissimi Doctores, contingere non posse, quòd hoc aliquando Ecclesia non determinet: nam esset intolerabilis error. Olim ter in anno obligabantur fideles ad confessionem, ut constat ex Fabiano Papa cap. *Etsi non frequentius &c.* De consec. dist. 2. & ex Conc. Turon. 3. cap. 50. Postea verò ad confessionem faciendam saltem semel in anno imposita fuit obligatio per Concil. Lateranense, ut habetur in cap. *Omnis utriusque sexus de pœnitentiis, & remissionibus*, sub his verbis: *Omnis utriusque sexus fidelis postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & inunctam sibi pœnitentiam propriis viribus studeat adimplere, suscipiens reverenter ad minus in Paschate Eucharistia Sacramentum.*

Quapropter obligatio ad confessionem ritur ex præcepto divino: determinatio verò ad confessionem intra annum oritur ex præcepto Ecclesiastico, quod satis expressè tradit Trid. sess. 14. cap. 5. per hæc verba: *Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod jure divino necessarium, & institutum esse intellexerat; sed ut præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur.* Quòd autem hoc Ecclesiasticum statutum non sit pura exhortatio, sed præceptum obligans sub mortali, constat ex pœna gravissima, quæ ferenda statuitur contra ejus transgressores, ejectio scilicet ab Ecclesia; & carentia Ecclesiasticæ sepulture. Tum ex Can. 8. Trid. cit. num. superiori. Quinimò in pluribus diocesibus insuper est apposita pœna excommunicationis, quæ omnia manifestè demonstrant præceptum, quod agnoscit Ecclesia obligans sub mortali.

Fit sextò: decisionem illius dubii, quod Scotus, Richardus, & Navarrus late promonent: an scilicet Summus Pontifex obligetur hoc præcepto annuæ confessionis pendere à principiis, quæ unusquisque jacet in materia de legibus. Communis nostrorum cum Exim. Doctore sententia est, quòd, quando Legislator fert legem, eademque est ratio in actu præcepti pro ipso, & pro aliis, obligatur ad servandas hujusmodi leges à se latas, quoad vim directivam, non quoad coactivam. Ratio est, quia ipsum dictamen rationis naturalis postulat, ut caput conformetur corpori suo: unde veluti sub hac conditione intelligitur Princeps accepisse potestatem ferendi leges: ex quo principio fit, non obligari Pontificem quoad vim coactivam ad observantiam hujus præcepti, cum sit supremus Legislator, & supra ipsa Concilia generalia ferentia legem; obligant tamen quoad vim directivam, cum ratio, propter quam lata est lex, non minus reperitur in ipso, quam in aliis orbe Christiani membris, ut rectè notavit Covarruvias, alios referens in Cap. Alma Mater par. 1. cap. 1. §. 5.

Fit septimò cum communi contra A. lensem, & alios: præceptum annuæ confessionis non obligare per se eos, qui non

peccavere mortaliter, solumque habent venialia; sed solum obligare habentes mortalia, quae debent confiteri, & intra annum nondum rite de illis confessi sunt. Ratio est, quia ut definit Tridentinum cit. num. 26. hoc praeceptum nullam obligationem imponit, quae non esset divino praecepto mandata, praeter temporis determinationem: atqui ex praecepto divino non tenentur confiteri, qui solum habent venialia, sed solum, qui habent mortalia quae nondum rite confessi sunt: ergo &c. Ex qua doctrina inferunt plures Theologi: sufficere Sacramentum validum, & informe, non solum ad non transgrediendum, sed etiam ad implendum praeceptum. Verum, ut infra dicemus, nullum est Sacramentum poenitentiae validum, quod non sit fructuosum, adeoque praeceptum nunquam adimpletur, nisi per Sacramentum validum, & formatum. Melius inferunt ex hoc principio Card. de Lugo disp. 15. sect. 8. à num. 164. Arriaga disp. 52. sect. 8. à num. 55. & communiter Recentiores, illum, qui hoc anno semel confessus est de mortalibus, quae post diligens examen memoriae occurrerant, non teneri intra eundem annum amplius confiteri, licet denuò peccet mortaliter, imò licet aliquorum oblitus esset inculpabiliter: nam Ecclesia solum praecipit confessionem semel in anno, ad quam tenemur ex praecepto divino, ut ait Trid. quod sess. 14. cap. 5. ita explicat praeceptum divinum, ut teneatur homo confiteri omnia peccata, quae examine diligenti praemisso memoriae occurrunt; atqui per primam confessionem totum hoc praestitum est isto anno: ergo ille ex vi praecepti annuae confessionis per se non tenetur ad aliam confessionem intra eundem annum.

49. Quando verò aliquis non confessus esset omnia lethalia, quae memoriae occurrerant, sed ob justas causas reticuit aliqua, v. g. vel quia timebat fractionem sigilli, vel quia habens lethalia reservata, & non reservata, & ad tollendum scandalum debebat celebrare, nec habebat confessarium potentem absolvere à reservatis; ideoque ea reticuit, & alia dixit, vel ob alios similes casus juxta varias sententias, tunc enim licet Sacramentum fuerit validum, & formatum, videtur probabilius, quod contra

pe teneri illum ad confitenda ea peccata si possit, intra eundem annum. Ratio est quia licet ille non transgressus fuerit divinum praeceptum de confessione, tacendo ob justas causas ea peccata, quae memoriae occurrerant, non tamen videtur adimplevisse divinum praeceptum, prout traditur à Trident. num. superiori: ergo tenetur ad confessionem eorum peccatorum, quae praeceptum adimpleatur. Addit Card. de Lugo aliam rationem pro casu reservatorum, nempe quod ille non esset proprius Sacerdos poenitentis; confessio autem adimpletiva praecepti debet fieri proprio Sacerdoti, ut expressè habet Lateran. citat. num. 26. Pariter, qui intra annum confessus fuisset saepe sola venialia, & postea mortalia committeret, teneretur ad confessionem de mortalibus eo anno: Ratio est, quia ex numero superiori divinum praeceptum non obligat ad confessionem venialium, sed ad confessionem mortalium. Praeceptum autem Ecclesiasticum annuae confessionis est determinatio temporis, quo adimpleri debet praeceptum divinum, ut constat ex num. 26. ergo &c. Quid autem dicendum de illo, qui toto anno noluit confiteri, utrum inchoato novo anno teneatur quamprimum confiteri, resolvemus à numero trigésimo quinto.

30. Caterum quamvis haec, quae hucusque diximus ita se habeant, si loquamur de obligatione per se ex praecepto annuae confessionis; potest adhuc suboriri obligatio per accidens, si talis homo, aut debeat, aut velit communicare juxta dicta à num. 24. Quae de causa si ante communionem Paschalem recordetur peccati obliti, tenetur illud confiteri ex num. 353. de virt. Si autem omnia lethalia, quae diligenti praemisso examine memoriae occurrerant, sint rite confessi, & speciatim in confessione declarata, nec intra totum annum habeat ullum mortale, tenetur saltem in Paschate ratione sumenda Eucharistiae suum proprium Sacerdotem adire, & dicere, se non habere conscientiam peccati mortalis, ideoque sine confessione accedere ad Eucharistiam, cui esset fides adhibenda, quando contrarium evidenter non constaret: quia in hoc foro unicuique credendum est, tam pro se, quam contra se loquenti. Verum cum adeò facile hu-

jusmo-

jusmodi homini esset, confiteri venialia; & facilius ei adhiberetur fides intrā, quā extra confessionem de eo, quod lethale non haberet, ut conferretur ei Eucharistia ad adimplendum præceptum Paschalis communionis: ea de causa illi, qui nullo sunt lethali gravati, ad confessionem eo tempore accedunt. Unde casus ad eundi proprium Parochum, ut aliquis se excuset à confessione annuali, aut raro, aut nunquam venit ad praxim.

21.

Fit octavo cum communi Doctorum contra Petrum, Sotum, & alios: hanc esse differentiam inter præceptum annuæ confessionis, & annuæ Communionis, quod præceptum annuæ communis per se obligat in determinata parte anni; præceptum verò annuæ confessionis non obligat per se in determinata parte anni, sed relinquitur determinatio fidelium arbitrio intra annum: Sicuti præceptum audiendi Sacrum die Dominica obligat tempore matutino, non tamen pro determinata hora illius, sed hoc relinquitur hominis arbitrio. Ratio est, quia ex Tridentino cit. num. 25. & Lateran. cit. num. 26. nullum est determinatum tempus pro confessione; sed solum imponitur obligatio ad confessionem semel in anno. Pro Communionem verò determinatur tempus Paschale, ut constat ex illis Concilii Lateranensis verbis, *saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, suscipiens reverenter ad minus in Paschate Eucharistiam, nisi forte de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ab hujusmodi perceptione duxerit abstinendum ad tempus.* Ex quibus constat: Concilium voluisse obligare per se ad Communionem pro determinata parte anni, ideòque illam partem expressisse; ad confessionem verò noluisse obligare per se pro determinata parte anni, ideòque nullam partem expressisse, sed solum dicit semel in anno. Insuper susceptio Eucharistiae per se obligat, licet homo nunquam peccaverit, intenditque inter alia per eam Concilium augmentum fervoris fidelium, & vinculum charitatis ex num. 40. de Eucharistia, & propter memoriam institutionis hujus Sacramenti, quæ eo tempore facta fuit à Christo, adeoque voluit, ut pro aliquo anni tempore

universa Ecclesia conveniret in participatione tanti Sacramenti.

Præceptum verò confessionis non obligat per se, nisi supposita culpa mortali, & ex vi Sua tendit in illius remedium. Cum autem valde expediens sit, ut statim post commissum peccatum adhibeatur illi remedium, noluit Concilium occasionem ullam præbere, ut differretur, præcipiendo pro aliqua determinata parte anni confessionem Sacramenti penitentiae: idcirco solum indeterminatè præcipit semel in anno. Tempus autem Paschale pro Eucharistia non sumendum est indistinctè, sed moraliter, complectendo dies, qui in singulis Diocesisbus destinati sunt pro adimplitione præcepti de Paschali communionem. Pro quo communiter designatum esse solet totum tempus inter Dominicam Palmarum, & Dominicam in Albis inclusum, & in aliquibus locis paulo amplius. Potest autem proprius Sacerdos ob rationabilem causam Consultare, ut penitens abstineat à communionem Paschali, ut fieri solet respectu puerorum. Habetur hæc facultas in capite. *Omnis viri, que sexus*: ut diximus numero superiori; ubi, ut notavit Boivin quæstione tertia de Eucharistia, Conclusionem secundā, per proprium Sacerdotem intelligitur quilibet Sacerdos, qui eo tempore excipere possit confessionem.

Quomodo autem debeat annus Ecclesiasticus; quoad præceptum confessionis computari, variae sunt Doctorum sententiae. Prima docet, computandum esse à primo peccato mortali post confessionem. Secundā ab ultimā confessione. Tertiā ab usu rationis uniuscujusque. Quarta à Paschate in Pascha. Ceterum hæc sententiae impugnantur facili, quia initium anni, sumpto anno absolute, & absque addito limitante, ut à Lateranensi, & Tridentino sumitur, non pendet à peccato, neque à confessione, neque ab usu rationis peccatoris: neque per initium anni, absolute in Ecclesia Catholica significati, intelligitur unquam, nisi prima dies Januarii; licet per finem anni absolute dicti, intelligitur solum ultima dies Decembris: ergo computatio anni pro adimplitione præcepti annuæ confessionis faciendā est, à primā die Januarii usque ad ultimā diem Decembris. Insuper voces absolute sumptæ accipi-

accipiendae sunt in sensu vulgari, quem habent: Sensus autem vulgaris, quem sine ullo addito limitante habet apud Catholicos haec vox *annus*, dumtaxat comprehendit illud tempus, quod intercedit inter primam diem Januarii, & ultimam Decembris: ergo &c. Quapropter hanc sententiam tener Vazquez, Nunnus, Sylvius, Diana, Lugo, Arriaga, & communiter Doctores. Exinde

24. Quando Concilium Trident. sess. 14. cap. 5. dicit: *unde jam in universa Ecclesia cum ingenti animarum fidelium fructu observatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadragesimae, quem morem haec Sancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tanquam pium, & merito retinendum*, non praecipit confessionem eo tempore faciendam (aliter contra ipsos adversarios determinatum esset ab Ecclesia tempus confessionis, sicut tempus communionis) Concilium enim cum haberet potestatem praecipendi, si eam consuetudinem voluisset reddere obligatoriam, usum fuisset claris verbis id significantibus, a quibus cum abstinerit, satis aperte ostendit, non voluisse ad eam obligare; ideo vero eam consuetudinem probat, & laudat, quia cum Communio debeat esse circa illud tempus, pro majori dispositione ad illam expedire videtur, ut confessio immediate ante fiat, licet in rigore, qui ante fuit confessus, & non habet conscientiam mortalis, non teneatur confiteri ante Communionem. Si autem habeat novum lethale, aut occurrat aliquod prius oblitum, tenetur per accidens eo tempore ad confessionem, ideoque ex dictis num. 30. rarus, aut nullus accedit eo tempore ad Communionem sine Confessione. Quod tendunt verba Sixti in Extravag. 2. de tregua, & pace dicentis, Parochianos teneri saltem in Paschate proprio Parocho confiteri; assignat enim illud tempus ratione Communionis, & quia tunc Parochi inquirunt de adimplerione praeccepti Confessionis, ut exponunt Doctores, & colligitur clare ex novo Jure Tridentini praecipientis, non quidem, juxta Sixti IV. sed juxta Lateranensis constitutionem indeterminatam semel in anno confessionem. Unde consuetudo Fidelium eo tempore confitendi nullam inducit obligationem per se de annua confessione eo tempore facienda, ut recte declarat Ex. Doctor disput. 36. sect. 3. num. 4. & reliqui Doctores cum ipso.

§. III.

FIt nono cum communi Doctorum contra Tabienam, Megalam, Sylvestrum, & alios, illum qui lethali gravatus, non est confessus intra annum, teneri statim confiteri initio sequentis anni. Ratio est, quia dupliciter possunt praeccepta respicere tempus, nimirum, vel assignando aliquid, ut onus unius, & non alterius temporis, ut praecceptum jejunii, auditionis Missae, recitationis Officii, & sic de aliis, vel assignando onus, quod debeat impleri, aut intra hoc, aut intra aliud tempus praecipiendo simul, ut intra hoc impleatur, v. g. quando praefigitur certum tempus debitori ad solvendum, & ille jurat se intra illud tempus soluturum: inter utramque hanc obligationem est magnum discrimen, quod in primo casu, transacto tempore, praecceptum, & obligatio expirat: Sic qui die Dominica non audit Sacrum, non inde tenetur illud audire die Lunae; in secundo autem casu obligatio non expirat transacto tempore. Sic qui eo praefixo tempore non solvit, non exinde excusatur a solutione, quamprimum possit: atque praecceptum Ecclesiasticum de annuae confessione non habet tendentiam, juxta genus primae, sed juxta genus secundae obligationis: ergo qui non satisfecit hoc anno praeccepto annuae confessioni, tenetur anno sequenti, quamprimum possit, confiteri. Maj. & Conseq. tenent: Min. vero patet: quia intentum Concilii est, ne nimis differatur Confessio: Si autem transeat integer annus, crescit dilatio, adeoque non cessat, sed crescit intentum Ecclesiae praecipientis: illa enim Lateranensis verba, *saltem semel in anno confiteatur*, & qui pollent istis, ne ultra annum confiteri differat, sicuti dicebamus de debitore & ergo &c.

36. Quapropter qui omisit per aliquos annos confessionem (idem suo modo esto de Communionem) tenetur quamprimum possit confiteri: ea autem confessio facit erit ad adimplendum praecceptum illius anni, cum jam sit verum, quod homo ille semel in anno sit confessus; nec tenetur ad repetendas tot confessiones, quot omisit,

Uuu u

cuna

cum per eam confessionem omnia sua debita, sive omnia sua peccata dissolvantur, adeoque & habeatur Ecclesiae intentum, ut bene notavit Cardinalis de Lugo disput. 15. sect. 7. à num. 180. Quando autem aliquis post diligens conscientiae suae examen, solum recordaretur peccati mortalis dubii, & de eo confiteretur; si post factam confessionem peccaret mortaliter, teneretur intra annum ad confessionem juxta sententiam ferè omnium Doctorum dicentium, teneri illum ad confitendum peccatum dubium, non tamen esse validum Sacramentum, si peccatum re ipsa non praecessit, de quo postea: juxta sententiam verò eorum, qui docent Sacramentum illud esse certò validum, non teneretur ille homo per se, ex vi praeccepti ad ulteriorem confessionem intra annum propter rationem datam num. 28. ut notavit Arriaga disput. 52. sect. 8. num. 61. qui cum expositione à nobis data intelligi debet.

37.

Fit decimò, illum qui probabiliter valde timeret, aut certò scit, quòd, si modò non confiteatur, ante finem anni non poterit confiteri, quia nimirum navigaturus est in longinquam patriam, in qua non habeat copiam confessarii, teneri confessionem anticipare, & confiteri, antequàm annus compleatur: Ratio est, quia cum confessio non sit onus anni, sed onus, quod implendum est cum praeccepto, ne differatur ultra annum ex num. 35. qui intra annum modò potest, & postea non, ex nullo capite excusari potest, si modò illam obligationem non adimpleat. Si autem aliquis non posset confiteri, nisi per interpretem, communis sententia docet, non teneri tunc ad Confessionem, quia Lateranense citatum num. 26. quando dicit: *Omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur: per ly solus* excludit interpretes, neque Christus talem praecepit confessionem, ut inferitur ex Tridentino sess. 14. cap. 5. dicente: *Ceterum quoad modum confitendi secreta apud solum Sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiae edificationem, delicta sua publicè confiteri possit; non est tamen hoc Divino praeccepto mandatum, nec satis consultè humana aliqua le-*

ge praeciperetur; ut delicta, praesertim secreta, publicè essent confessione aperta: atqui confessio per interpretem non fieret apud solum Sacerdotem: ergo &c.

Quapropter qui solum posset confiteri scripto peccata sua in circumstantiis, in quibus eorum revelationem prudenter timeret, non teneretur tunc ad confessionem. Ex quo communis sententia docet, non teneri scribere sua peccata illum, qui timet, ne statim obliviscatur, cum non teneatur, se exponere periculo, ut aliter quàm apud solum Sacerdotem revelentur. Si autem penitens ita posset confiteri scripto, ut non timeretur prudenter revelatio confessionis, & si aliter confiteri non posset, tunc teneretur ad confessionem apud Sacerdotem, ut constat ex dictis. Addunt aliqui, in articulo mortis teneri Fideles confiteri per interpretes, aut coram aliis, si aliter non possint: quia licet ad id non obligentur ex praeccepto Divino, obligantur tamen ex praeccepto Charitatis erga ipsos etiam cum notabili detrimento suae. Ratio est, quia cum in eo articulo agatur de aeterna animae salute, quae praeponderanda est omni temporali bono, non debemus propter omissionem temporariae famae, quae ex peccatorum confessione sequeretur, dubiam reddere aeternam nostram salutem. Ceterum communis sententia apud Arriagam disputat. 51. sect. 2. num. 53. adhuc pro eo casu negat, illum teneri ad confessionem per interpretem, quia ut constat ex num. superiori, Christus ad eam confessionem non obligavit; nec confessio est tunc unicum medium ad salutem, cum per perfectam contritionem possit haberi salus. Haec sententia pro aliquibus fortàsse erit favorabilis; de communi autem fidelium non credam, quid possint, & nolint in eo articulo confiteri.

Fit undecimò: praecceptum Ecclesiasticum de annua confessione obligare omnes baptizatos, cum ad annos discretionis pervenerint, ita ut non solum Catholici, verum etiam haeretici, & publici peccatores teneantur ad confessionem. Ratio est, quia Lateranense nomine *Fidelis* intelligit idem, ac Christianus, aut baptizatus, fuscè demonstrat Lugo, & patet, quia ex Tridentino citato num. 26. hoc praecceptum est determinatio praeccepti Divini: atque

praeceptum Divinum omnes Christianos obligat: ergo &c. Quod autem posito hoc praecepto Ecclesiastico habeant Haeretici plura peccata, quam haberent, si latum non esset, parum refert, quia hoc non ex culpa Ecclesiae, sed ab eorum nequitia desumitur. Tempus autem, in quo Christiani obligari incipiunt, est tempus discretionis, seu usus rationis ex numero 26. Pueri tamen juxta communem, & verioris sententiam puniri non solent Ecclesiasticis poenis usque ad duodecimum, vel decimum quartum annum: Poenae autem habentur in eo cap. *Omnis utriusque*: sub his verbis: *Ut arceantur ab ingressu Ecclesiae, & priventur sepulturâ*. Quae, ut ait Exim. Doctor, non significant poenam latam, sed ferendam. Ceterum quia ibi apponitur poena contra eos, qui utrumque praeceptum, nempe Confessionis, & Communionis non impleverint, sufficit ad incurrendum poenam, vel unius ex his praeceptis transgressio. Quando verò in aliquibus Diocesis statutum poena excommunicationis ipso facto incurrenda statim incurritur, etsi delictum sit occultum.

40. Pueri autem, juxta communem Ecclesiae consuetudinem, intelliguntur exclusi, si positivè includantur in ordine ad poenam, ex Gregorio IX. dicente: *Pueros saepe delinquere, non tamen in illis puniendâ esse delicta, sicut in majoribus*. At verò in aliquibus Diocesis includuntur in excommunicatione lata contra omnes, qui post octavum aetatis annum non confitentur, ut in quadam Synodo Compostellana refertur factum. Videatur Cardin. de Lugo disput. 15. sect. 7. num. 150. Quoad potestatem autem Ecclesiae disputant plures, utrum si Christus libertatem reliquisset ad Confessionem, posset Ecclesia illam praecipere, vel an possit praecipere Confessionem venialium, vel plures eorundem mortalium confessiones. Ceterum hæc nihil conducunt ad praxim, & pro utraque parte inveniuntur Auctores. Si autem in aliquibus Religionibus inveniat statutum confitendi semel, & iterum eadem peccata, cum illud statutum non obliget absque implicito, vel explicato subditorum consensu, ut notavit Carleton, nequit ad casum nostrum adduci.

41. Fit duodecimò: Sacramentum Poenitentiae.

P. Gormaz Theolog. Tom. II.

poenitentiae necessarium esse, vel in re, vel in voto lapsis in mortale post Baptismum. Ratio est, quia ut constat ex num. 11. & 14. Ministri hujus Sacramenti acceperunt à Christo Domino potestatem non solum ad remittenda, sed etiam ad retinenda peccata contra Deum commissa, sive quibus homines fideles constituti sunt inimici Dei: atqui si Sacramentum istud necessarium non esset, vel in re, vel in voto, nulla esset potestas ad retinenda peccata, ut per se patet: ergo &c. Unde cum hæc potestas per se primò data sit propter peccata mortalia, quæ cum simpliciter sint injuria Dei, claudunt homini januam Caeli; claves ad aperiendum, & claudendum per hanc potestatem, sive quod idem est ad remittenda, & retinenda peccata, per se data sunt respectivè ad mortalia. Per extensionem verò data est per se ea potestas ad venialia cum debita proportionem, nimirum ad remittendum: sunt enim temporale impedimentum ad intrandum in Caelum, cum illis debeatur poena temporalis, adeoque potestas sufficiens in Judice ad tollendum impedimentum perpetuum bene sufficit ad tollendum, & remittendum temporale. Potestas autem clavium non est data ad retinenda venialia, quia illud impedimentum temporale in Purgatorio potest auferri, adeoque non est necessarium Sacramentum poenitentiae, neque in re, neque in voto ad remittenda venialia. Videatur Exim. Doctor disput. 17. sect. 2. à num. 22. Exinde.

Sacramentum poenitentiae non solum 42. est necessarium necessitate medii, sed etiam necessitate praecepti, ex dictis supra, & habet Trid. sess. 14. cap. 1. & 2. Ratio est, quia omnia, quæ sunt necessaria necessitate medii, sunt etiam necessaria necessitate praecepti, si sint in nostra libertate. Ex eo enim, quod homo teneatur ad procurandam vitam æternam, tenetur ad id, quod apponere potest, & sine quo vitam æternam non obtinebit: atqui Sacramentum poenitentiae in re, vel in voto est necessarium necessitate medii ex dictis, & insuper est in nostra potestate illud suscipere: ergo &c. Unde nulla tenet paritas ad primam gratiam, quæ necessaria est necessitate medii, non autem necessitate praecepti, quia prima gratia non est in nostra potestate, sed misericorditer fit

Vuu u 2

a Dec

à Deo in nobis sine nobis liberè concurrentibus. Quodnam autem sit discrimen inter necessitatem medii, & præcepti, diximus num. 459. de virtute, ibique num. 358. assignavimus diversitatem, quâ contritio est votum Sacramenti poenitentiae, aut votum restitutionis alteriusve rei ab hoc Sacramento distinctæ. Quinimò ex eo, quod contritio, aut attritio generalis à Christiano elicitæ sit virtuale votum huius Sacramenti, quatenus præcepti, & instituti à Christo Domino, ut per se remissivi peccatorum, respicit hoc Sacramentum tanquam necessariū necessitate medii in re, vel in voto; secus alia, de quibus est votum, cum non respiciat illa, tanquam instituta à Christo, ut per se remissiva peccatorum: Etenim ob hanc rationem in non baptizato contritio dicitur votum Baptismi, tanquam necessarii in re, vel in voto ad salutem, & non ita dicitur votum aliarum rerum, quæ per se non sunt à Christo institutæ, ut remissivæ peccati. Quia de causa ait Boivin quæst. 1. de poen. Conclus. 3. necesse non est discrimen aliud quærere. Caterum Exim. Doctor disp. 17. sect. 2. num. 7. aliam rationem tradit: quia nimirum Sacramentum Poenitentiae est complementum contractus, ratione cuius, tanquam virtutis per se ad hoc institutæ, peccata remittuntur, quod non habent alia, quorum contritio est votum. Hæc autem ratio non pugnat, sed potius corroborat rationem à nobis assignatam eo num. 58. de virtute.

S E C T I O III.

Solvuntur Opposita.

§. I.

43. **O**bjicies primò contra primam Conclusionem. Tunc institutum fuit Sacramentum poenitentiae, cum potestas clavium Apostolis collata est: sed talis potestas fuit ipsis collata Matth. 18. quando Christus ante suam Resurrectionem illis dixit: *Amen dico vobis, quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligata, & in Cælo*: ergo tunc fuit institutum Sacramentum poenitentiae. Resp. concedo Maj. & nego Min. quia potestas clavium collata fuit Jo. 20. post Christi Resurrect. Per illa quippe Matth. verba, non dedit

potestatem clavium, sed eam promissit, ut constat ex num. 2. Quare autem Joan. 20. potestatem illam contulerit Christus, nulla assignabilis est ratio à priori, præter voluntatem ipsius, à qua omnia Sacramenta sunt instituta. Congruentiam verò assignavit D. Thom. nimirum remissionem peccatorum fieri media charitate. Cum autem Spiritus Sanctus sit charitas, congruentissimum fuit, ut Christus Apostolis eam potestatem conferret, quando per mysticam illam insufflationem commisit illis Jo. 20. Spiritum Sanctum, cum quia per Baptismum renascimur, per peccatum morimur, per poenitentiam rejuviamus, adeoque post Resurrectionem Christi institutum fuit hoc Sacramentum in symbolum Resurrectionis nostræ. Addunt et doctrina D. Thomæ aliqui Recentiores, posse etiam concedi per illa Matth. verba datam fuisse Apostolis potestatem ad puniendam peccata in foro exteriori, puniendo rebelles poenis, & censuris Ecclesiasticis, ut colligi potest ex ipso textu: nam ibi Christus posito præcepto ordinis servandi in correctione fraterna addit: *Ubi ait D. Thom. Sic dicitur alligare, quia non solvit, vel quia excommunicat.*

Objicies secundo ex Montanistis, & Novatianis ea omnia testimonia Scripturæ, & PP. quæ deditis à num. 58. de virtute, ex quibus constat, peccata post Baptismum commissæ esse irremissibilia: atqui non essent irremissibilia, si Christus instituisse Sacramentum poenitentiae ad remittenda peccata post Baptismum commissæ: ergo &c. Confirm. ex Concilio Cabilonensi II. Can. 33. dicente: *Secundum constitutionem Apostoli consistamus aliterum peccata nostra*: ergo Sacramentum poenitentiae non fuit institutum à Christo, sed à Jacobo Apostolo. Resp. nego suppositum Maj. ex illis enim Scripturæ, & PP. testimoniis nequaquam inferitur peccata post Baptismum commissæ esse irremissibilia, etsi plura sint finalia, quæ non remittuntur.

tur, non quidem ex eo; quòd desit Sacramento poenitentiae virtus ad ea remittenda, sed quia hæc virtus non applicabitur, ut latè patet ex dictis ab eo num. 98. de virt. Ad Conf. nego Conseq. quia illa Concilii verba nequaquam significant, institutum fuisse ab Apostolo poenitentiae Sacramentum, sed declarari per eam Apostoli constitutionem, Canonicam institutionem à Christo factam: in hac enim providentia nunquam agnovit Ecclesia Dei, sibi collatam à Christo potestatem ullam ad instituenda Sacramenta, ut constat à num. 9.

45. Obicies tertio: ad omne Sacramentum requiritur Verbum, & elementum ab aliquo Ministro adhibendum, juxta illud Augustini tract. 80. in Jo. *Accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum*: sed in poenitentia nullum est elementum: ergo poenitentia non est Sacramentum. Resp. primò: nego Antecedens: nam Augustinus ibi non loquitur de Sacramento quolibet, sed de Baptismo tantum, ut ex textu manifestum est, sic enim habet: *Quare non ait, mundi estis propter Baptismum, quo loti estis, sed ait propter verbum, quod locutus sum vobis: nisi quia, & in aqua verbum mundat: detrahe verbum, & quid est aqua, nisi aqua? accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum*. Resp. secundo: quòd si dictum illud Augustini extendatur ad alia novæ legis Sacramenta, non debet sumi elementum strictè, & propriè; alioquin ne quidem Eucharistia esset Sacramentum: nam panis, & vinum, quæ sunt ipsius materia non sunt elementum strictè, & propriè, sed per ly *elementum* intelligenda est quæcumque res sensibilis à Christo instituta, quo in sensu possumus dicere, verbum in Sacramento poenitentiae accedere ad elementum, scilicet ad confessionem poenitentis.

46. Obicies quarto: in lege veteri poenitentia non erat Sacramentum: ergo neque in nova. Probatum Consequent. Non minùs poenitentia fuit necessaria ad remissionem peccati in lege veteri, quàm in nova: ergo si poenitentia legis veteris non fuit Sacramentum, neque poenitentia legis novæ erit Sacramentum. Confirmat. Non minùs præcipiebatur à Deo peccatorum Confessio in lege veteri, quàm in nova, ex illo Numerorum 5. *Vir, sive mu-*

lier cum transgressi fuerint mandatum Domini, confitebuntur peccatum suum: ergo si illa antiquæ legis Confessio non fuit Sacramentum, neque ista novæ legis Confessio erit Sacramentum. Resp. Concedo Anteced. & nego Conseq. Ad prob. dist. Anteced. Non minùs, & eodem modo, nego: & diverso, concedo antecedens, & nego consequ. quia in lege veteri non fuit dictum, sicut in nova: *quorum remisistis peccata &c.* neque voluit Deus hoc beneficium ad remissionem peccatorum antiquis conferre, quod reservabat filiis legis novæ, adeoque non erat eodem modo necessaria poenitentia ad peccatorum remissionem in lege antiqua, ac in nova.

Ad Confirm. dist. anteced. Non minùs præcipiebatur confessio aliqua legalis, concedo: Confessio Sacramentalis, sive omnium peccatorum, nego anteced. & consequ. Ratio est, quia in lege veteri solum præcipiebatur confessio de aliquibus peccatis exterioribus, non de internis, quæ nos ipsi tenemur fateri, adeoque ea Confessio erat tantum figura nostræ. Confitebantur autem illi ea peccata externa graviora per certa quædam Sacrificia, quæ pro illis peccatis destinabantur, & quæ tenebantur offerre, in quo Sacrificio consistebat illorum confessio: ea verò confessio nequaquam instituta erat ad remittenda peccata, neque gratiam causabat: Sacerdotes enim tunc discernentes inter lepram, & lepram solum agebant de lepra corporali, judicantes, qualis esset lepra, & an esset perfecte sanata; illi verò neque lepram corporalem, neque Spiritualem sanare poterant, cum nequaquam ipsis data fuerint claves regni Cælorum: nostra autem confessio non solum est de aliquibus, sed de omnibus peccatis, tum externis, tum internis, constituitque cum Sacerdotali absolutione, & actibus poenitentis Sacramentum peccatorum remissivum, ad quod data fuit potestas à Christo Domino Ministris hujus Sacramenti, ut constat à num. 3. adeoque Confessio nostra est verè Sacramentalis; tecus autem confessio legis antiquæ.

Obicies quintò ex Calvino. D. Aug. lib. de nuptiis, & concupiscentia cap. 33. ait *lavacro regenerationis non tantum peccata præterita, sed etiam posterius admis-*

Remittuntur: ergo non indigemus Sacramento penitentiae distincto à Baptismo ad obtinendam remissionem peccatorum, adeoque ad hoc sufficit Baptismus in memoriam revocatus, per quam excitetur fides, quā peccata remittuntur. Confirmatur ex Fulgentio lib. de fide ad Petrum cap. 30. ubi Baptismus vocat: *Sacramentum fidei, & penitentiae*, juxta id, quod de Joan. dicitur Lucæ 3. *Venit predicans Baptismus penitentiae in remissionem peccatorum*: ergo &c. Resp. nego consequ. quia Augustinus non tribuit Baptismo virtutem per se proximam ad remittendum peccata post ipsum commissā, sed radicalem, quatenus per Baptismus, qui est janua omnium Sacramentorum, ex num. 88. de Confirmat. capaces reddimur ad suscipiendum Sacramentum penitentiae, si peccavimus. Quod autem hæc interpretatio legitima sit, patet tum ex his verbis quæ ibidem addit: *quid enim prodesset, vel ante Baptismus penitentia, nisi Baptismus sequeretur, vel postea, nisi præcederet?* tum etiam quia Epistola 23. aperte docet, aliquod Sacramentum à Baptismo distinctum necessarium esse ad delenda peccata post Baptismus commissā; ait enim: *Si parvulus baptizatus grandævus factus, propria incæperit habere peccata, per quam gratiam remittentur: Non regeneratione, sed alia curatione resarciari possunt.* Ad Confirm. nego consequ. quia Fulgentius ex eo vocat Baptismus Sacramentum penitentiae, quatenus in adultis, qui lechaliter peccarunt, ante susceptionem Baptismi requiritur ad legitimam illius, & fructuosam susceptionem aliquis actus virtutis penitentiae, ex illo Petri Act. 2. *Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum*: Verum hæc longè distant à re præsentī, in qua non agimus de penitentia virtute, sed de penitentia Sacramento.

§. II.

49. **O** Ejicies sextò ex Luthero, & Calvino contrā secundam Assertionem. Primus, qui Confessionem instituit, fuit Innocentius III. electus Anno 1198. ille enim in cap. *Omnis utriusque sexus* annuam confessionem præcipit omnibus Christi fidelibus sub pœna, quod vivens

arceatur ab ingressu Ecclesie, & moriens Christiani Careat sepulturā: ergo Sacramentum penitentiae, saltem quantum ad confessionem peccatorum non fuit immediatè à Christo institutum, adeoque nullum est Christi præceptum de confessione. Confirmatur primò ex Nestorio Patriarcha Constantinopolitano predecessore Chrysostomi. Nestarius enim, ut referunt Socrates lib. 5. hist. cap. 19. Sozomenus lib. 6. cap. 16. & Nicephorus lib. 12. cap. 28. confessionem abrogavit: ergo non fuit à Christo præcepta. Confirmatur secundò ex Chrysostomo successore Nestarii, qui multis in locis confessionem abrogare videtur, præcipue hom. 2. in Psal. 50. ubi sic habet: *Peccata tua dicto, ut deleas illa: si confundaris alicui dicere, quia peccasti, dictio ea quotidie in anima tua: non dico, ut confitearis ea conservo tuo, qui exprobet, dicto Deo, qui curat ea*: ergo &c.

Resp. nego Antecedens: Innocentius enim III. confessionem peccatorum nequaquam instituit, sed solum determinavit tempus, præcipiendo, quod non differretur confessio ultra annum ex dictis num. 26. Præceptum enim Christi de Sacramentali confessione faciendā ab initio Ecclesie agnitum fuit ex num. 11. Sic August. lib. 50. homiliarum, hom. 14. *Dens noster, quia pius est, & misericors, vult, ut peccata confiteamur in hoc saeculo, ne pro illis postmodum confundamur in futuro*: & hom. 41. docet, homines debere abstinere à peccatis, tradens rationem, quā peccatorem convincat, per hæc verba: *quia si ad ultimum vita steterit, nescit, si ipsam penitentiam accipiet, ac Deo, & Sacerdoti peccata sua confiteri poterit*: ubi non loquitur de penitentia, quam agimus, sed de penitentia, quam suscipimus, adeoque de Sacramento penitentiae juxta ea, quæ contra Lovanienses diximus num. 473. de virtute. Unde semper in Ecclesia Dei fideles penitentiam Sacramentum suscipere ex Scriptura, & PP. primorum sæculorum à num. 16. Sic enim Chrysostomus homil. 30. in Geni. expressam facit mentionem de Sacramentali confessione; quæ juxta antiquum Ecclesie jus, de quo num. 26. & 51. in hebdomada Sancta fieri solebat: ait enim Chrysostomus: *quia in magnam hanc hebdomadam*.

domadam pervenimus, Dei gratiâ nunc maximè, & jejuni cursus intendendus: & magis continuandæ sunt preces: faciendæque diligens, & pura Confessio peccatorum. Quod autem ad illam Sacerdotis Ministerium requirat, constat ex lib. 2. de Sacerdotio, ubi sic ait: *Quamobrem multâ quidam arte opus est, ut qui laborant Christiani, ultro sibi persuadeant, Sacerdotum curationi sese submittere oportere*, & lib. 3. dicit, Leviticis non purgasse à lepra corporali, sed tantum de sanata lepra iudicium tulisse: Sacerdotes autem Evangelicos non declarare solum, sed verè sanare à lepra spirituali.

51.

Plura sunt etiam Concilia ante Lateranense celebrata, in quibus fit expressa mentio de confessione Sacramentali, nempe Concilium Laodicense sub Sylvestro Papa celebratum, Cabilonense sub Vitaliano, Turonense, & Rhemense sub Leone III. Moguntinum sub Leone IV. Wormaticense sub Adriano II. ut diximus à num. 12. Hunc confessionis usum habuit ab initio Ecclesia Catholica, ut patet ex Scriptura nu. 16. & PP. primorum seculorum n. 18. Ex quibus constat, quàm falsò scripserit Calvinus in antidoto Tridentini sect. 6. cap. 15. per mille annos nullum fuisse usum confessionis Sacramentalis in Ecclesia, donec, inquit, Innocentius III. cum paucis cornutis bestiis (sic mille ducentos PP. qui Concilio Lateranensi interfuerunt, sanctitate, & doctrina conspicuos impudens hæresiarca appellat) laqueum hunc populo Christiano induit, quem Tridentini PP. adstringunt. Tanta quidem est hæresiarcarum excæcatio, ut ne ipsam quidè lucem conspiciere valeant. Etenim in Ecclesia Dei nunquam fuit minor obligatio singulis annis ad confessionem, quàm ad communionem: ex quo infert Exim. Doct. disp. 36. sect. 1. num. 1. ex jure antiquo fuisse olim fideles obligatos ad confessionem ter in anno faciendam, cum obligati fuerint ter ad communicandum. Fabianus quidè Papa de consecratione dist. 2. Can. 16. ita habet: *Etsi non frequentius, saltem in anno ter laici homines communiceant (nisi forè quis majoribus quibuslibet criminibus impediatur) in Pascha videlicet, & Pentecoste, & Natali Domini*. Expresè etiam Sacramentalis confessionis antiquus usus habetur in decreto

26. quæst. 7. can. 1. & 27. quæst. 1. Can. 5. & sæpè alibi. Exindè

Ad primam Conf. concedunt aliqui Antecedens, & negant Conseq. quia Nestarius confessionem è sua Ecclesia sustulit, deceptus ab hæreticis Novatianis, quorum consilio in rebus ad fidem pertinentibus sæpè utebatur teste Socrate apud Baronium ann. 56. n. 28. Sed melius respondetur cum Exim. Doct. & Bellarm. negando Antec. quia Nestarius nequaquam abrogavit Sacramentalem confessionem; hujus rei signum evidens est, quòd Ecclesia Constantinopolitana nunquam apud veteres de hoc errore malè audivit, neque à Summis Pontificibus de illo reprehensa est; sed abrogavit confessionem publicam, quæ ultra auricularem, & secretam fieri solebat, cujus rei causa fuit ista. Mos inoleverat, ut in qualibet civitate deputaretur Sacerdos pœnitentiarius, qui exciperet confessionem quorundam peccatorum publicorum, aut graviorum ad imponendam pro illis pœnitentiam. Aliquando causâ majoris humiliationis pœnitentis, & audientium ædificationem, & terrorem, fieri solebat hæc confessio publicè, & inter solennia missarum. Quâdam autem die mulier nobilis se accusando, accusavit Diaconum, cum quo peccaverat, de qua re grandis tumultus factus est in Ecclesia, quem audiens Nestarius prohibuit, ne deinceps publicè fierent confessiones, cum ad remissionem peccatorum satis esset secreta, & Sacramentalis confessio; ad pœnitentiam verò agendam pro peccatis necesse non esset ea postea hominibus dicere, sed satis erat, si corde verè pœnitente dicerentur coràm Deo.

Ad secundam Confirmationem, Respondeo, Chrysostomum neque in illo, neque in ullo alio loco abrogasse confessionem Sacramentalem, quàm à Christo institutam esse ubique docet, ut constat ex num. 50. eamque ex verbis Christi probat hom. 85. in Jo. dicens: *Insufflavimus enim, & diximus: Accipite Spiritum Sanctum, quorumcumque remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt: quemadmodum enim Rex præfectos mittens, ut in carcerem reos introducant, ut liberent, potestatem præbet; ita Jesus discipulos dimittens hac munivit auctoritate*. Et infra docens, non considerandos

52.

53.

dos esse Sacerdotes, tanquam conservos, sed tanquam Dei Ministros à Deo institutos, ait: *Quare Paulus dixit: pro Christo legatione fungimur, tanquam Christo exhortante per nos: nonne videtis seculi principibus omnes subesse, & sæpè genere, vità, & prudentiâ potioribus deteriores præponi? Nihilominus principis, qui eos proposuit, reverentia, nihil quales illi sint, cogitat; quòd si homo aliquem constituerit, tantus subit metus, si Deus quem constituit, despiciamus, maledicimus, innumeris afficimus contumeliis; & cum fratres nostros judicare prohibemur, contra Sacerdotem linguam acimus.* Ex quo juxta phrasim Chrysostomi, honor, reverentia, & confessio facta Sacerdoti non est facta conservo, sed soli Deo.

54. Chrysostomus igitur nullatenus abrogavit confessionem, quam Christus instituit, ut hæretici vanè gloriantur, sed rejecit eam aliam confessionem publicam abrogatam per Nestarium antecessorem suum ex num. 52. Docet itaque Chrysostomus, quòd postquam penitens sua peccata confessus fuerit Sacerdoti, non tanquam homini, nec tanquam conservo suo, sed tanquam Deo, cujus vices tenet, postea secretam penitentiam faciat de peccatis suis, non illa declarando iterum hominibus, ut fieri solebat, sed soli Deo inter privatos parietes: hoc enim significant illa Chrysostomi verba: *non dico, ut confitearis ea conservo tuo, ne exprober; in quibus aperte loquitur de confessione publica, ex quo opprobrium, & confusio penitentium sequi solebat.* Id etiam constat ex hom. 4. de Lazaro circa medium, ubi hæc habet: *Cave enim, homini dixeris, ne tibi exprobro: neque enim conservo confiteris, ut in publicum proferas, sed ei, qui Dominus est, ei qui tui curam gerit, & qui humanus est, & qui medicus est, ostendis vulnera.* Et infra inducit Deum sic cum peccatore loquentem. *Non cogo te in medium prodire theatrum, ac multos adhibere testes: mihi soli dic peccatum privatim, ut sanem ulcus, teque dolore liberabo.* Et hom. 31. ita epistolam ad Hebr. sic exponit dicenda peccata: *Non dico tibi, ut ea tanquam pompam in publicum proferas, neque ut te accuses, sed ut pareas Propheta dicenti: Revela Domino viam tuam, apud Deum ea confitere, apud judicem confitere peccata*

sua, orans si non linguâ, saltem memoriâ idest confitere apud Sacerdotem à Christo Judicem constitutum, petens veniam cum contritione, vel attritione habita si non exterius linguâ, saltem interius memoriâ. Quibus in locis solum intendit eam publicam confessionem abrogare, quæ hominibus fieri solebat; non autem secretam, & Sacramentalem, quæ fit Sacerdoti constituto Judici à Deo, illamque audienti nomine Dei, adeoque dicitur non homini, sed soli Deo facta: sicut homil. 85. in Jo. dicit: *quidquid enim conatur Sacerdos, solius Dei donum est.* Ex quibus apparet, quam longè distet verus Chrysostomi sensus à prava hæreticorum expositione.

Ex his apparet etiam magna, quæ semper adfuit, concordia in ordine ad Sacramentum Penitentiae inter Ecclesiam Occidentalem, & Orientalem; nam illam confessionem publicam, quæ fieri solebat, non solum rejecit Ecclesia Orientalis, verum etiam sustulit illam Occidentalis, ut constat ex Leone Magno epist. 80. ad Episcopos Campaniæ, ubi hæc habet: *Illam etiam contra Apostolicam Regulam præsumptionem, quam nuper agnovi à quibusdam illicita usurpatione committi, modis omnibus constituta submovere, ne de singulorum peccatorum genere libellis scripta confessione publice recitetur, cum reatus conscientiarum sufficiat solis Sacerdotibus iudicari confessione secreta.* Quamvis enim plenitudo fidei videatur esse laudabilis, quæ propter timorem Dei apud homines excusare non veretur; tamen quia non omnia sunt hujusmodi peccata, ut qui penitentiam poscunt, non timeant publicare; removeatur tam improbabilis consuetudo, ne multi à penitentia remediis arceantur &c. sufficit enim illa confessio, quæ primum Deo offertur, tum etiam Sacerdoti, qui pro delictis penitentium precator accensit. Quin imò Tridentinum, ex num. 37. non solum declarat, nullum esse Divinum præceptum de confessione publica faciendâ, verum addit, quòd talis confessio non datis consultè humana aliqua lege præcipiatur, adeoque ex facto Nestarii, & Chrysostomi, potius roboratur concordia inter Ecclesiam Occidentalem, & Orientalem in administratione hujus Sacramenti, quam impugnetur Christi institutio, quam Univerſa agnoscit Ecclesia.

§. III.

86. **O**bjicies septimò contra tertiam Conclusionem. Ex illis Verbis Joan. 20. quibus Christus instituit Sacramentum poenitentiae, non solum inferimus potestatem ad remittenda mortalia, sed etiam venialia: atqui non est obligatio declarandi in confessione omnia, & singula venialia: ergo neque omnia, & singula mortalia. Confirmatur primò ex Calvino: Contritio non est minoris efficaciae in lege gratiae, quam in lege veteri: atqui in lege veteri peccator elicit contritione justificabatur, absque ulla obligatione manifestandi alteri omnia, & singula sua peccata, adeoque quin contritio esset votum Sacramenti poenitentiae: ergo etiam in lege Gratiae. Confirmatur secundò: ex verbis Christi non colligitur, datam fuisse Apostolis potestatem instar judicii, ut eis omnia peccata manifestarentur, & poenitentiam imponerent: ergo ex Verbis Christi non potest inferri obligatio manifestandi omnia peccata. Confirmatur tertio: in aliis judiciis remitti solent peccata, quin omnia declarentur, neque maneat obligatio ea declarandi: tum etiam quin reus omnia declaret, sufficitque, quod per alium ea manifestet, sive reus sit praesens, sive absens: ergo ex potestate, quantumvis collata esset per modum judicii, non oritur hæc obligatio manifestandi omnia, & singula peccata. Confirmatur quartò: non minus ex institutione Baptismi confertur Ministro potestas ad ligandum, & solvendum, quam ex institutione poenitentiae, cum non minus sit necessarius, necessitate mediæ, Baptismus, quam poenitentia: atqui potestas ad baptizandum non est per modum judicii: ergo neque potestas ad absolvendum.

87. Resp. dist. Maj. inferimus eodem modo, nego: proportionem servata, concedo Maj. & concessa Min. nego consequ. Ratio est, quia sicut Dominus, quando dat famulo potestatem faciendi magnas Eleemosynas, dat etiam faciendi exiguas, & non è contra; ita Christus quando dedit potestatem Ministris remittendi peccata gravia, dedit etiam potestatem remittendi levia. Cæterum cum ea potestas clavium sit ad aperiendum Cælum peccatori clausum propter peccatum, vel ad retinendum clausum, si peccatum non remittatur, & inter

R. P. Gormaz, Theolog. Tom. II.

peccatum mortale, & veniale sit hoc grande discrimen, quod per mortale clauditur Cælum, nec aperitur, si in hoc Mundo non remittatur; secus autem per veniale, quod potest in alia vita remitti Purgatorio; exindè mortale manet materia Confessionis necessaria; veniale verò materia libera, adeoque licet non sit obligatio confitendi materiam liberam, malè exindè inferitur, non esse obligationem confitendi materiam necessariam. Ad primam Confirmat. dist. Maj. Non est minoris efficaciae, neque invenit in lege gratiae obligationem, quam non inveniebat in lege veteri, nego; & invenit, concedo Maj. & concessa Min. nego consequ. quia contritio est ex se votum saltem implicitum adimplendi omnia, ad quæ homo tenetur, ut sæpè diximus, cum autem non teneretur ad confessionem in lege veteri, & teneatur in lege nova, ex eo non erat votum confitendi omnia, & singula peccata in lege veteri; benè verò in lege nova. Quod quidem immemores sui docent Adversarii de contritione infidelis adulti, respectivè ad Baptismum, quæ est in lege nova, apud ipsos, votum suscipiendi Baptismum, & in lege antiqua non erat tale votum; non autem propter aliam, nisi propter rationem à nobis assignatam.

Ad secundam Confirmat. nego Antecedens: quia ex verbis Christi Domini habetur potestas, non solum ad remittendum peccata: retinere autem propriè significat aliquid positivum, quo res aliqua retinetur, adeoque in præsentì dieit, tanquam munus primum, actum judiciale, non quidem meram negationem absolutionis, sed sententiam latam retentionis, donec poenitens restituerit, occasionem aliquam peccandi præsciderit &c. à quibus peccatis, ne per contritionem quidem poenitus se liberare potest, nisi animum habeat se Sacerdotis arbitrio, & sententiae submitte. Retentio itaque propriè est actus judicialis in subditum prolatum, quando dispositus accedit ad absolutionem validè recipiendam, sed nondum fecit, quæ Confessarius necessariò facienda judicat, eaque fieri præcipit ante absolutionem. Si enim accedat indispositus, non est, propriè loquendo, retentio, cum nullum in eo effectum habeat

X x x

beat

beat circa permanentiam peccati; eodem quippe modo permaneret, licet Sacerdos actu illo id non retineret. Munus secundarium hujus potestatis ligandi est obligatio ad satisfactionem, non tamen est propriè retentio peccatorum, cum ea jam remissa sint per sententiam judicalem, nec ulteriori Sacerdotis judicio submitti debeant. Unde licet possit etiam Sacerdos deferre alicujus Baptismum; hoc tamen non est retinere alicujus peccata propriè, & juridicè, cum non fiat in subditum, nec causâ cognita, nec per sententiam judicalem, adeoque ad summum potest vocari retentio impropria, & negativa. Quo in sensu explicandi sunt aliqui PP. ut notavit. Exim. Doctor disput. 17. sect. 2.

59. Ad tertiam Confirmationem, nego Conseq. quia pro diversitate Principum instituentium judicium, habentur respectu illius diversæ obligationes, & requisita: Christus autem non minus potuit, quam alii Principes, requisita propria apponere pro Judicio ab ipso instituto. Sic voluit, quod Sacramentalis absolutio non conferretur absenti; quod judicium hoc esset secretum, nec indigeret testibus, sed ipse poenitens esset reus, & accusator sui, ut constet ex universæ Ecclesiæ consensu, à num. 11. & ex Regula, quam tradit August. lib. 4. de Bapt. cap. 24. ubi sic ait: *Quod Universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum retissimè creditur.* Ad quartam Confirm. distin. Maj. non minus, & eodem modo, nego, & diverso modo, transeat Maj. & concessa Min. nego Conseq. quia per institutionem Baptismi, nulla fuit collata potestas ad inquirenda peccata baptizandi, neque ad imponendam satisfactionem pro peccatis; adeoque neque ad retinenda peccata propriè per modum judicii: neque unquam hanc judicalem potestatem agnovit Ecclesia Dei in Ministro Baptismi, ut constabit à num. 71. bene verò in Ministro Sacramenti poenitentiae, ut constat ex dictis: Minister enim Baptismi solum habet potestatem ad retinendum negativè, & improprie, ex numero superiori, quatenus ex judicio privato repellit indignos: non verò ex judiciali potestate collata à Christo pro remissione peccati, & retentione pro-

prie & absolute dicta, qualem habet Minister Sacramenti Poenitentiae.

Objicies octavo ex Kemnitio Jo. 2. c. dicit Christus Apostolis: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos:* atqui Christus ad absolvendum à peccatis non exigebat singulorum peccatorum confessionem, ut constat de Magdalena, Lucæ 7. & de Paralytico, Matth. 9. ergo, ut Ministri absolvant à peccatis, non exigitur singulorum peccatorum confessio. Confirmatur primo. Confessio publica abrogata fuit, & mutata in privatam tempore Decii Imperatoris; confessio autem privata abrogata fuit tempore Nestarii, idèque præter Chrysostomum, Cassianus, Collat. 20. c. 8. Origenes, Hom. 9. in Levit. Aug. lib. 10. Confess. cap. 1. & Ambros. lib. 10. in Lucam. c. 96. lateclare insinuant, Confessionem Sacramentalem non esse Divini: ergo &c. Confirmatur secundò: quia confessio, quæ debeant declarari singula peccata, est carnalis conscientiarum, nullam in Verbo Dei promissionem habens, in legem enumerationis peccatorum transformans Evangelium, & substituens gratuitæ Christi remissioni meritum enumerationis, & satisfactionis, adducendo conscientiam in dubitationem, & desperationem, cum præcipiatur res impossibilibus: constat enim, nos non posse peccata, nec intelligere, nec meminisse ergo &c. Hæc sunt fundamenta Kemnitii, quibus imprudenter se jactat.

Resp. distin. Maj. sumptè ly sicut per identitatem, nego; per similitudinem concedo Maj. & concessa Min. nego Conseq. Ratio est, quia ut detur similitudo inter potestatem unitis, & alterius; nequaquam requiritur, quod sit eadem in utroque potestas; aliter non esset similitudo, sed identitas, quam & ipsi negant inter Apostolos, & Christum. Ad similitudinem autem non requiritur, quod Apostoli habeant illam potestatem excellentiæ, quam habebat Christus, ut remittere posset peccata, non solum intra, sed etiam extra Sacramentum, ut præstitit cum Magdalena, & Paralytico; sed ita est, quod habeant potestatem participatam ad remittenda peccata intra Sacramentum, quæ quoad speciem & numerum debent Fideles ad Ministros Christi deferre, prout ex jure Divino tradidit ab initio semper Ecclesia, ut constat à num. 11. Ad primam Confirmat. nego Antecedens

etenim tempore Decii Imperatoris non fuit abrogata, sed potius introducta publica confessio, ut late ostendit Bellarmin. lib. 3. de poenitentia. Quidquid tamen de hoc sit, privata, & secreta confessio jure Divino præcepta, nunquam fuit in Ecclesia Dei abrogata, neque tempore Nestarii, ex num. 52. sed ab initio Ecclesiæ fuit semper in usu, ut constat ex Scriptura, à num. 16.

Solum ergo fuit abrogata secunda confessio publica peccatorum, de qua dumtaxat loquitur Cassianus, Chrysostomi discipulus: August. autem loquitur ibi de peccatis, quæ ipse commisit ante Baptismum, sicut & Ambrosius, eo loco ab adversariis adducto, loquitur de peccatis, quæ Petrus commisit, antequam institutum esset Poenitentiae Sacramentum, cum autem peccata ante Baptismum commissa, non sint materia Sacramenti Poenitentiae, in vanum affertur locus ille Augustini, qui aliter loquitur de peccatis post Baptismum commissis, ex num. 7. 18. 48. & 50. Tum etiam cum peccata Petri, quæ remissa fuere, antequam institutum esset Poenitentiae Sacramentum, non fuerint remissa per hoc Sacramentum, sed per contritionem perfectam, imprudenter affertur pro re præsentis ille locus Ambrosii, qui aliter loquitur de remissione peccatorum fidelium post hujus Sacramenti institutionem, ex num. 11. ex quo ad secundam Confirmat. nego Antecedens, in quo solum continetur impostura Kemnitii contra potestatem expressam, quam Christus dedit suis Ministris, & contra totius Ecclesiæ sensum, ut constat ex Scriptura, & PP. adductis, à num. 16. Quapropter merito Tridentinum sess. 14. cap. 5. & per 15. insuper Canones Poenitentiae errores illos singillatim condemnat.

§. IV.

Objicies nonò, contra doctrinam nostrarum illationum. Ex testimoniis Lateranensis, & Tridentini à nobis adductis non colligitur, obligari fideles ad confessionem validam semel in anno: ergo doctrina nostra ex his principiis deducta nulla est. Probatur Antecedens: quando dicimus præceptum Ecclesiasticum determinare tempus, in quo fieri debeat istud Sacramentale judicium, vel intelligimus

determinare tempus, præcipiendo confessionem; vel solum intelligimus determinare tempus, ut fiat confessio, non quidem præcepta ab Ecclesia, sed à solo Christo? Si primum: ergo pugnamus contra Tridentinum num. 26. citatum, dicens: *Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur.* Si secundum: ergo cum præceptum non impositum violari non possit, qui non confitetur, non violat præceptum Ecclesiasticum de confessione facienda, adeoque ad nihil tenetur, vi talis præcepti Ecclesiastici. Confirmatur. Confessio Sacramentalis doctorem de peccatis exigit, & includit: atqui dolor, cum sit actus purè internus, non potest cadere sub præcepto Ecclesiæ, actus enim purè interni, cum per se non cadant in notitiam sensibilem, non possunt esse intra sphaeram humanæ gubernationis, solumque subjiciuntur illi, qui omnium hominum secreta novit: ergo confessio Sacramentalis non potest cadere sub præcepto Ecclesiæ.

Resp. nego Antecedens. Ad probationem dico: Ecclesiam determinando tempus præcipere, ut confessio à Christo præcepta, & instituta, adeoque valida fiat eo tempore, neque per hoc opponitur Tridentino, quòd eo loco solum intendit docere, Concilium Lateranense non statuisse, confessionem fieri, quasi præciperet, quòd Christus non præceperat; non autem negat, quòd Lateranense præceperit confessionem à Christo præceptam fieri, semel saltem in anno, imò hoc supponit Tridentinum variis in locis; præcipue sess. 14. Can. 8. dicens: *Si quis dixerit, confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia servat, esse impossibilem, & traditionem humanam, à piis abolendam, & ad eam non teneri omnes, & singulos utriusque sexus Christi fideles, juxta Magni Concilii Lateranensis constitutionem, semel in anno, anathema sit.* Cum autem constitutio Concilii Lateranensis non sit Consilium, sed rigorosum præceptum, ex num. 26. exinde manifestè patet, per Lateranense, & Tridentinum præcipi confessionem à Christo præceptam, determinando, ut saltem fiat semel in anno. Quinimò si Ecclesia confessionem non præciperet, qui non confiteretur, non transgrediretur Eccle-

65. *fiat præceptum: nemo enim violat præceptum Ecclesiæ, quando Ecclesiæ præceptum non imposuit: dicere autem non violari tunc Ecclesiæ præceptum, damnatum est ab Alexandro VII. ex n. 25.*

Ad Confirmationem, concedo Maj. & dist. Min. Non potest cadere sub præcepto Ecclesiæ dolor purè internus, nudè sumptus, permitto: dolor constituens totum mixtum ex interno, & externo, nego Min. & conseq. Ratio est, quia Ecclesiæ potest præcipere, ut actus externus dignè moraliter fiat; cum autem, ut fiat dignè moraliter, requiratur opus mixtum ex interno, & externo, præcipit directè totum mixtum ex interno actu, & externo. Sic quando Tridentinum citatum num. 23. ait, quòd percipiat Eucharistia dignè, & sine conscientia peccati mortalis, in casu, quo Sacerdos debeat celebrare, & non sit copia Confessarii, clarè docet, illum debere elicere perfectum actum contritionis constituentem unum totum morale cum externa sumptione, simulque præcipientem, ut Sacerdos, quàm primum possit, confiteatur, directè præcipit contritionem internam constituentem unum totum morale cum confessione externa. Finis enim potestatis Legislativæ, quam Christus Dominus contulit Ecclesiæ, est in ordine ad finem supernaturalem, ad quem non conducit opus externum, nisi quando constituit totum cum interno, adeòque se extendit ad præcipiendum directè opus mixtum ex interno, & externo; aliter qui solum haberet peccatum purè internum, non obligaretur ex præcepto Ecclesiæ ad annuam confessionem, quod dici non potest.

66. Qua de causa in jure Canonico sunt plures textus, in quibus Ecclesiæ directè præcipit, aut prohibet hæc opera mixta, quos textus habes apud Exim. Doctorem lib. 4. de leg. cap. 13. num. 3. per hæc verba: *Primum sit Caput, omnis utriusque, de poenitentis, & remissionibus, quatenus præcipiendo confessionem annuam, præcipit dolorem necessarium, & confessionem cogitationum merè internarum. Secundum est Caput, Dolentes de Celebrat. Mis. & Clementina 1. ubi præcipitur Clericis recitatio attentæ, & devotæ. Tertium ex Cap. Commissa & Ceterum, de electione in sexto, ubi puniuntur, qui recipiunt*

beneficia absque intentione suscipiendi debitum ordinem intra annum, nisi maturà voluntate ordinetur. Quarto ex Clement. 1. & Verum de Hæreticis, ubi inquisitores, qui ex odio, vel intentione turpis lucri omittunt contra justitiam, & conscientiam procedere contra aliquem in casu fidei, excommunicantur. Quinto ex Clement. 1. de Statu Monach. ubi Monachus Benedictinus, sine licentia se conferens ad Curiam animo accusandi Prelatum, excommunicatur, & non sine tali intentione. Sexto ex cap. si quis obtemperum, excommunicatur, qui ex contemptu, vel externa superstitione preceptum Ecclesiasticum non servaverit, & non aliàs, cum tamen contemptus, actus interior sit. Et eodem modo solent jura Canonica excommunicare facientes hæc, vel illud scienter, aut temere &c. Hucusque Exim. Doctor.

Consultò dixi in responsione: Ecclesiæ præcipere directè opus mixtum, ne incongruenter loquerer cum illis, qui dicunt, Ecclesiæ præcipere in opere mixto directè actum externum, & indirectè internum, contra quos vehementer invehitur, & merito Caramuel in Theologia fundamentali editionis anni 1697. fundamento 24. num. 700. Ratio est, quia illa præcipiuntur indirectè, sine quibus poni non possunt, quæ præcipiuntur directè: atqui sine attentione internæ (sæpe suo modo de aliis) potest poni mera, & pura Psalmorum lectio externa: ergo cum mera lectio externa directè præcipitur, non ex eo præcipitur indirectè attentio interna. Consultò etiam permisi, quòd Ecclesiæ non possit præcipere actum internum nudè sumptum, nam probabilis judico, quòd Ecclesiæ potestas etiam se extendit ad ita imperandum: nam cum Christus Dominus concesserit potestatem illimitatam Ecclesiæ ad ea omnia, quæ conducunt in gubernatione ad vitam æternam consequendam, & non solum conducant opera mixta, sed etiam actus purè interni, non est ratio, cur limitetur ea potestas ad actus externos. Quamvis si Ecclesiæ exercet potestatem directè in actum mixtum, præcipiendo directè internum, & externum, cur potens præcipere duo, non poterit præcipere unum, nimirum solum internum: Quapropter D. Thom.

¶ Thom. & alii, qui negare videntur hanc potestatem, eam reverà non negant quoad potestatem directivam obstringentem conscientiam, neque quoad coactivam internam, quâ Ecclesia præcipiat sub pœna latæ excommunicationis actum purè internum; sed solum quoad potestatem coactivam, quâ per publicam sententiam statim post commissum delictum ferat sententiam contra transgressorem, quam potestatem Ecclesia non habet, cum occulta cordis non agnoscat. Videatur Cardenas supra propositiones ab Innocentio XI. damnatas dissert. 34. cap. 2. num. 17.

68. Obijcies decimò: Qui singulis annis tenetur solvere unum nummum aureum, si præterito anno non solvit, tenetur anno præsentis duos solvere, unum quidem pro anno præterito, & alium pro præsentis: ergo idem dicendum erit de eo, qui singulis annis tenetur ad unam confessionem faciendam. Confirmatur: Ecclesia præcipiens confessionem semel in anno præcipit, ut fiat confessio de omnibus peccatis, quæ commissa sunt intra annum: illa enim verba, *omnia sua solus peccata saltem semel in anno confiteatur*, non solum significant, teneri quempiam ad confitendum eo anno omnia peccata, quæ habet, quando confitetur, sed etiam quæ post illam confessionem committat intra eundem annum; aliter posset absque hujus præcepti violatione per 23. menses non confiteri, nimirum si hoc anno ad initium Januarii, & anno sequenti ad finem Decembris confiteretur: ergo &c. Resp. concedo Antec. & nego conseq. Ratio est, quia solutio illa præcipitur propter æqualitatem justitiæ constituendam, quæ

non servatur, nisi solvantur duo nummi aurei; at verò confessio præcipitur, ut quis cum Deo reconcilietur, subjiciendo Ecclesiæ clavibus omnia, quæ post diligens conscientiæ examen memoriæ occurrunt, quod jam obtinetur per illam unicam confessionem, quod etiam Adversarii fatentur, docentes, non teneri intra hunc annum facere 30. Confessiones, qui 30. annis non est confessus. Ad Confirmat. nego Antec. illa enim verba nequaquam significant obligationem confitendi iterum intra eundem annum alia peccata mortalia, quæ post ultimam eam confessionem committantur: Neque ullum est in eis verbis fundamentum ad talem expositionem. Qui enim hodiè confitetur omnia peccata, quæ post diligens conscientiæ examen memoriæ occurrunt, adimplet præceptum à Christo, & Ecclesia impositum ex num. 28. adeoque, qui in casu appposito per 23. menses non confiteretur, si aliundè confessus esset semel in anno omnia peccata, quæ post diligens conscientiæ examen memoriæ occurrerant, nequaquam transgrederetur præceptum de annua confessione. Si autem post eam confessionem peccaret, sicut non tenebatur tunc ad confitenda peccata futura, ita neque ad ea eo anno iterum confitenda ex vi adimplerionis præcepti, quod jam adimpletum erat. Neque unquam fideles de tali transgressione se accusant, neque Ecclesia ullibi talem obligationem proponit. Reliqua argumenta, quæ hîc fieri possent, præoccupata jam sunt in fundamentis doctrinæ nostræ.

***

DISPUTATIO II.

DE ESSENTIA SACRAMENTI POENITENTIÆ.

69. Duplex est in quovis Sacramento compositio ex num. 42. de Sacramento: prima ex rebus, & verbis, v. g. in Baptismo ex ablutione, & verbis, in Confirmatione ex Unctione Chrismatis, & verbis, in Poenitentia ex actibus poenitentis, & verbis. Res autem dicuntur materia, & verba dicuntur forma primæ hujus compositionis. Caterum quia hæc compositio accidentalia, ad placitum in-

stituta sunt à Christo in Sacramentum, resultat secunda compositio ex talibus compositis, & Christi institutione. In hac autem secunda compositione totum primum compositum est materia, & institutio Christi forma. Sic in ramo, ut est signum vini venalis, consideratur duplex compositio, prima ex partibus physicis rammi, ex quibus una est materia, & altera forma. Caterum quia totum illud com-

Xxx x 3

posit-